

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Октомври 2018 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tsekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

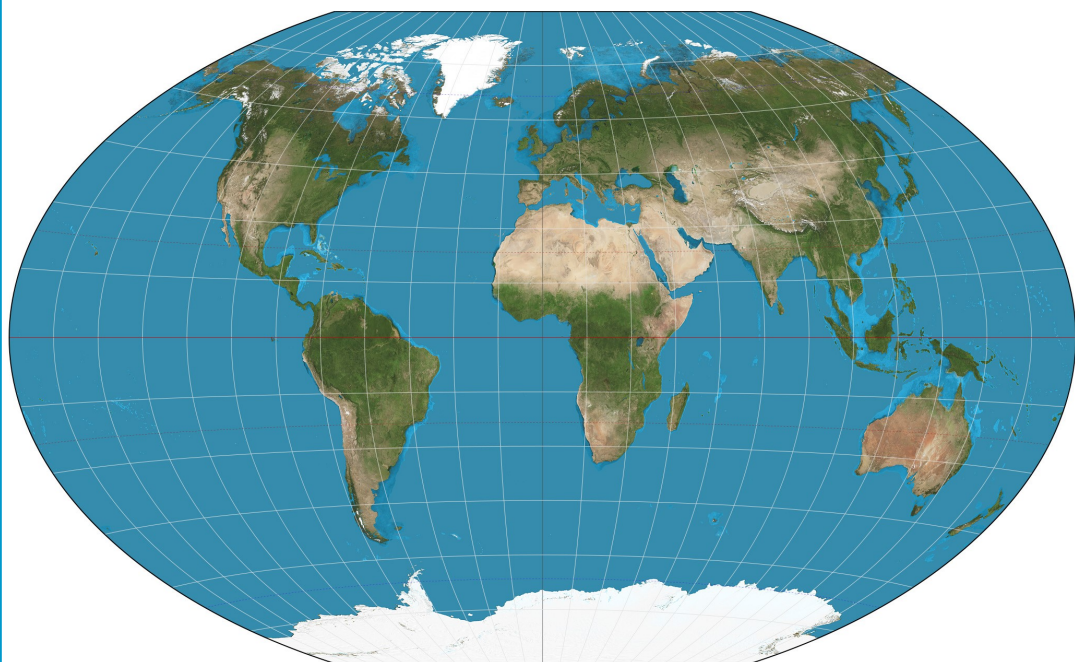
Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
Zafira.Boyuklieva-Petrova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

Източник: https://en.wikipedia.org/wiki/World_map

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Октомври 2018 г.

гр. София

- *Макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната предвиждат годишна хармонизирана-инфлация, която е средно 1.7% за всяка от 2018, 2019 и 2020г. Макроикономическата прогноза на експертите на ЕЦБ от септември 2018 г. предвижда годишен реален БВП с 2,0% през 2018 г., 1,8% през 2019 г. и 1,7% през 2020 г. В сравнение с макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от юни 2018 г. перспективите за растеж на реалния БВП са леко ревизирани за 2018 г. и 2019 г. главно поради по-слабия принос на външното търсене. Безработицата в еврозоната достигна 8.1% през август - най-ниското ниво от ноември 2008 г.*
- *БВП в Обединеното кралство се увеличи с 1,2% на годишна база през второто тримесечие на 2018 г., ревизиран от предварителната оценка от 1,3% и малко се промени от близо 6-годишно дъно от 1,1% през предходния период. Потреблението на домакинствата се повиши най-малко от първото тримесечие на 2012 г. Годишната инфлация в Обединеното кралство се сви до 2,4% през септември 2018 г. от 2,7% през август. Това е най-ниската стойност за три месеца. Равнището на безработица в Обединеното кралство остана непроменено на 4% през трите месеца до август 2018 г., което е най-ниското равнище от 1975 г. насам.*
- *През третото тримесечие на 2018 г. американската икономика отбеляза годишно 3,5% на тримесечие, като надхвърли пазарните очаквания от 3,3%. Коефициентът на безработица в САЩ спадна до 3,7% през септември от 2018 г. от 3,9% през всеки от предходните два месеца и под пазарните очаквания от 3,8%. Това е най-ниският процент на безработица от декември 1969 г. насам.*
- *Инфлацията на потребителските цени в Япония намаля до 1,2% на годишна база през септември 2018 г. от 1,3% през предходния месец. Процентът на безработицата в Япония намаля до 2,4% през август на 2018 г. от 2,5% през предходния месец.*
- *Китайската икономика нарасна с 6,5% на годишна база през септемврийското тримесечие на 2018 г., след ръст от 6,7% през предходния период и също под пазарните очаквания от 6,6%. Това е най-ниският темп на растеж от първото тримесечие на 2009 г. по време на световната финансова криза, на фона на интензивния тарифен спор със САЩ и тревожните задбалансови заеми на местните власти.*
- *Турската инфлация на потребителските цени се повиши до 24,52% на годишна база през септември 2018 г., най-високото ниво от август 2003 г. Нова икономическа програма, базирана на "балансиране, дисциплина и промяна", включва съкращаване на публичните разходи с 10 милиарда щатски долара. Правителствената програма не предвижда мерки за рекапитализация на банките. Турция се завърна на международните пазари на облигации.*
- *Управителният съвет реши да запази основните лихвени проценти на ЕЦБ непроменени и продължава да очаква те да останат на настоящите си нива поне през лятото на 2019 г. След септември 2018 г. месечният темп на покупките на нетни активи ще бъде намален до 15 млрд. Евро до края на декември 2018 г. Управителният съвет на ЕЦБ възнамерява да реинвестира главницата от падежиращите ценни книжа, закупени по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след края на покупките на нетни активи.*
- *Комитетът за финансова политика преценява, че банковата система в Обединеното кралство ще бъде достатъчно силна, за да обслужва домакинствата и бизнеса в Обединеното кралство при нестабилен без споразумение Брексит. Комитетът по финансовата политика контролира рисковете от прекъсване, които могат да възникнат при липса на преходен период или друго споразумение.*
- *С оглед на очакваните и реализирани условия на пазара на труда и инфлацията, Федералният комитет за открит пазар реши да повиши целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове от 2% до 2,25%. Комитетът очаква по-нататъшното постепенно увеличение на лихвения процент по федералните фондове да бъде в съответствие с устойчивото разрастване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2% в средносрочен план.*

- Японската централна банка ще продължи с "Политика на количествени и качествени парични улеснения с контрол на кривата на доходност" с цел постигане на целта за ценова стабилност от 2%.
- Китайската народна банка реши да намали изискването за задължителните резерви на финансовите институции в момента от 15,5% за големите институции и 13,5% за по-малките банки със 100 базисни пункта, в сила от 15 октомври. Това намаление показва, че централната банка вероятно е разтревожена от въздействието на външните шокове върху пазарите като търговската война между Китай и САЩ.
- Според Макроикономическият и паричен преглед на Турция, ребалансирането на икономическата активност става все по-значимо. Външното търсене запазва силата си, докато забавянето на вътрешното търсене се ускорява. Влошаването на поведението по отношение на ценообразуването създава рискове за инфлацията, независимо от слабите условия на вътрешното търсене. Бе приложена силно рестриктивна парична политика за поддържане на ценовата стабилност. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност
- Суровият петрол поевтиня с 3.73 USD или -5,48% до 68,07 USD / барел на 23 октомври от 71,794USD / барел на 23 септември (предния месец). Цената на петрола сорт Брент намаля с -2,62 USD или -3,35%% до 78,31 USD / барел във вторник 25 септември от 80,94 USD / барел на 23 септември (предния месец).
- Изминалият двуседмичен период премина под знака на очаквания на новия прогнозен доклад на Министерство на земеделието на САЩ и пазарите заеха изчаквателна позиция, като не се очакваха мащабни промени. За разлика от последните години, в баланса на 2018/2019 г. виждаме превишаване на потреблението над производството. На Софийска стокова борса АД котировките се запазиха при повечето контракти, но продавачите бяха малцинство.

- За януари – август 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2364,7 млн. евро и заема 4,5% от БВП
- За януари – август 2018 г., преките инвестиции в България възлизат на 230,5 млн. евро (0,4% от БВП), като са по-ниски със 71,6% спрямо януари – август 2017 г., когато са били в размер на 812 млн. евро (1,6% от БВП)
- През септември 2018 международните резерви са в размер на 48 млрд. лева (24,5 млрд. евро) и нарастват с 2,4% на месечна база и с 3,4% спрямо края на 2017 г.
- През септември 2018 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1,5 пункта в сравнение с август до 27,7%, което се дължи на по-неблагоприятния бизнес климат в строителството и сектора на услугите
- По предварителни данни през август 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, се увеличава с 0.8% в сравнение с юли 2018 година. През август 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 2.3% спрямо съответния месец на 2017 година
- По предварителни сезонно изгладени данни през август 2018 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0,5% спрямо предходния месец
- По предварителни данни през август 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,6% под равнището от предходния месец. През август 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 1,1%
- През септември 2018 месечната инфлация в България е 0,3%, годишната инфлация достига 3,6%, а средногодишната е 2,7%
- Общият индекс на цените на производител през август 2018 г. намалява с 0,1% в сравнение с предходния месец и нараства с 3,8% спрямо август 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2018 г. нараства с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,1%
- Пътуванията на български граждани в чужбина през август 2018 г. са 736,7 хил., или с 8,3% над регистрираните през август 2017 година. През август 2018 г. посещенията на чужденци в България са 2 240,2 хил., или с 5,4% повече в сравнение с август 2017 година
- Приходите от нощувки през август 2018 г. достигат 348.0 млн. лв., или със 7.5% повече в сравнение с август 2017 година
- През септември 2018 равнището на регистрираната безработица в България запазва ниво от 5.6% спрямо предходния месец и намалява с 0,9 процентни пункта на годишна база според Агенцията по заетостта
- По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец август 2018 г. е положително в размер на 2 388,1 млн. лв. и заема 2,3% от прогнознния БВП
- Към края на август 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 083,6 млн. евро. и заема 22,6% от прогнознния БВП
- През август 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) са в размер на 91,462 млрд. лв. (88,6% от БВП) и се увеличават на годишна база с 9,6%. Вътрешният кредит, възлиза на 56,291 млрд. лв. и нараства спрямо август 2017 г. с 8,1%
- Към края на септември 2018 г. SOFIX о отчете спад от 1.18% до 624.39 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 0.29% до 121.93 пункта. Средно претегленият BG

TR30 се понижи с 0.24% до 520.34 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 0.61% до 117.79 пункта

- *Към края на август 2018 г. агрегирането нетна печалба на банковата система в България нараства с 19,1% на годишна база до 1,088 млн. лева. БНБ въвежда нов антицикличен буфер за банките от 1 октомври 2019 г.*

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	7
Евро зона	7
Обединено Кралство Великобритания	8
САЩ	8
Япония	9
Китай	9
Турция	10
Политика на Централните банки	10
ЕЦБ	10
Централна банка на Англия	11
Федерален резерв на САЩ	12
Централна банка на Япония	12
Народна банка на Китай	12
Централна банка на Турция	13
Международни цени на борсови стоки	13
Петрол	13
Селскостопански продукти	14

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	15
Платежен баланс	15
Преки чуждестранни инвестиции	16
Международни резерви	17
Реален сектор	17
Бизнес климат	17
Индекс на промишленото производство	18
Търговия на дребно	19
Строителство	19
Туризм	20
Безработица	21
Инфлация	22
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	22
Фискален сектор	23
Бюджетно салдо	23
Държавен дълг	24
Паричен сектор	25
Капиталов пазар	25
Банков сектор	26
Приложение	29
Дефиниции и методологически бележки	48

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната предвиждат годишна хармонизирана инфлация, която е средно 1,7% за всяка от 2018, 2019 и 2020 г. Макроикономическата прогноза на експертите на ЕЦБ от септември 2018 г. предвижда годишен реален БВП с 2,0% през 2018 г., 1,8% през 2019 г. и 1,7% през 2020 г. В сравнение с макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от юни 2018 г. перспективите за растеж на реалния БВП са леко ревизирани за 2018 г. и 2019 г. главно поради по-слабия принос на външното търсене. Безработицата в еврозоната достигна 8.1% през август - най-ниското ниво от ноември 2008 г.

Последните икономически показатели и резултатите от изследванията потвърждават текущия широкообхватен растеж на икономиката на еврозоната, въпреки известно забавяне вследствие на високите показатели за растеж през 2017 г. Реалният БВП на еврозоната през второто тримесечие на 2018 г. се е увеличил с 0,4% със същия темп като през предходното тримесечие. Мерките на паричната политика на ЕЦБ продължават да поддържат вътрешното търсене. Частното потребление се подкрепя от продължаващото нарастване на заетостта, което на свой ред отразява частично реформите на пазара на труда и нарастващите заплати. Бизнес инвестициите се подкрепят от благоприятните условия за финансиране, повишаването на корпоративната доходност и високото търсене. Инвестициите в жилища остават стабилни. Освен това се очаква експанзията в глобалната дейност да продължи, подкрепяйки износа на еврозоната. Макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната от септември 2018 г. предвиждат ръст на реалния БВП с 2,0% през 2018 г., 1,8% през 2019 г. и 1,7% през 2020 г. В сравнение с макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от юни 2018 г. перспективите за растеж на реалния БВП са леко ревизирани за 2018 г. и 2019 г., главно поради по-слабия принос на външното търсене. Въпреки че рисковете, свързани с нарастващия протекционизъм, уязвимостта на нововъзникващите пазари и нестабилността на финансовите пазари, наскоро придобиха по-голяма популярност, рисковете, свързани с перспективите за растеж на еврозоната, все още като цяло могат да бъдат оценени умерени. Според предварителната оценка на Евростат годишната хармонизирана инфлация в еврозоната е била 2.1% през септември 2018 г., което е почти същото като 2.0% през август. Ако погледнем напред, въз основа на настоящите фючърсни цени на петрола, годишните темпове на обща инфлация вероятно ще се движат около сегашните нива за останалата част от годината. Докато стойностите на основната инфлация остават като цяло умерени, те се увеличават от в сравнение с предишни периоди. Натискът върху brutния вътрешен продукт се засилва и се разширява на фона на високите равнища на използване на капацитета и затягането на пазарите на труда, което увеличава растежа на заплатите. Основната инфлация се очаква да нарасне към края на годината и след това да се увеличи постепенно в средносрочен план, подкрепена от мерките на паричната политика на ЕЦБ, продължаващата икономическа експанзия и нарастващия ръст на заплатите. Тази оценка е отразена в макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от септември 2018 г., които предвиждат годишна хармонизирана инфлация на 1,7% през 2018, 2019 и 2020 г. Прогнозите за хармонизираната инфлация остават непроменени спрямо макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от юни 2018 г., Хармонизираната инфлация без енергията и храните се очаква да нарасне постепенно от 1,1% през 2018 г. на 1,5% през 2019 г. и 1,8% през 2020 г. Общата фискална позиция за еврозоната се очаква да бъде като цяло неутрална през 2018 г., с умерена експанзия през 2019 г. и сравнително неутрална отново през 2020 г. Като цяло бюджетният дефицит в еврозоната се очаква да спадне допълнително през прогнозния хоризонт, главно в резултат на благоприятните условия на икономическия цикъл и намаляващи лихвени плащания. Въпреки че съотношението на държавния дълг към БВП в еврозоната ще продължи да намалява, то ще остане високо.

Краткосрочните индикатори сочат продължаващо усилване на пазара на труда през третото тримесечие на 2018 г. Безработицата в еврозоната достигна 8.1% през август - най-ниското ниво от ноември 2008 г. Показателите за проучване са се забавили от много високи нива през предишните периоди, но все още сочат растеж на заетостта през третото тримесечие на 2018 г. Докато показателите за недостиг на работна ръка леко се забавят в някои сектори и държави, те остават

на исторически много високи нива.

Обединено кралство Великобритания

БВП в Обединеното кралство се увеличи с 1,2% на годишна база през второто тримесечие на 2018 г., ревизиран от предварителната оценка от 1,3% и малко се промени от близо 6-годишно дъно от 1,1% през предходния период. Потреблението на домакинствата се повиши най-малко от първото тримесечие на 2012 г. Годишната инфлация в Обединеното кралство се сви до 2,4% през септември 2018 г. от 2,7% през август. Това е най-ниската стойност за три месеца. Равнището на безработица в Обединеното кралство остана непроменено на 4% през трите месеца до август 2018 г., което е най-ниското равнище от 1975 г. насам.

БВП в Обединеното кралство се увеличи с 1,2% на годишна база през второто тримесечие на 2018 г., ревизиран от предварителната оценка от 1,3% и малко се промени от близо 6-годишно дъно от 1,1% през предходния период. Потреблението на домакинствата се повиши най-малко от първото тримесечие на 2012 г. Годишната инфлация в Обединеното кралство се сви до 2,4% през септември 2018 г. от 2,7% през август, под пазарните очаквания от 2,6%. Това е най-ниската стойност за три месеца, главно поради намаление на разходите за храна, транспорт и отдих и култура и спад в цените на дрехите. Годишният темп на основната инфлация, който изключва цените на енергията, храната, алкохола и тютюна, се понижи до 1,9% спрямо четиримесечния връх от 2,1% през август. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,1%, доста под 0,7% през август, а пазарните очаквания бяха 0,2%. Равнището на безработица в Обединеното кралство остана непроменено на 4% през трите месеца до август 2018 г., което е най-ниското равнище от 1975 г. насам и отговаря на пазарните очаквания. Броят на безработните е намалял с 47 000 през периода от март до май, а заетостта неочаквано е намаляла с 5 000 души - първото падане за близо година. Последните оценки показват, че средните седмични приходи за служители във Великобритания в номинално изражение (т.е. не са коригирани с инфлацията на цените) се увеличават с 3,1% без бонуси, най-голямата тримесечна стойност от януари 2009 г. и с 2,7% в сравнение с година по-рано. Междувременно средните седмични приходи за служители във Великобритания в реално изражение (т.е. коригирани с инфлацията на цените) се увеличават с 0,7% без бонусите и с 0,4%, включително бонуси, в сравнение с предходната година.

САЩ

През третото тримесечие на 2018 г. американската икономика отбеляза годишен ръст 3,5% на тримесечие, като надхвърли пазарните очаквания от 3,3%. Коефициентът на безработица в САЩ спадна до 3,7% през септември от 2018 г. от 3,9% през всеки от предходните два месеца и под пазарните очаквания от 3,8%. Това е най-ниският процент на безработица от декември 1969 г. насам.

Брутният вътрешен продукт (БВП) в САЩ се е увеличил с 3% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Годишният темп на растеж на БВП в САЩ е средно 3,20% от 1948 г. до 2018 г. През третото тримесечие на 2018 г. американската икономика отбеляза годишно 3,5% на тримесечие, като надхвърли пазарните очаквания от 3,3%, показва предварителната оценка. Тази стойност е сравнима с ръста от 4,2% през предходния период, който е най-висок от третото тримесечие на 2014 г. Потребителските разходи нараснаха по-бързо и материалните запаси се възстановиха. От друга страна, инвестициите в инфраструктурата паднаха най-много близо три години, инвестициите в жилища продължиха да се свиват, а нетната търговия отбеляза най-голям спад в растежа от второто тримесечие на 1985 г. Износът падна с 3,5% (+ 9,3% през второто тримесечие) в износа на соя в Китай след влизането в сила на тарифите от Пекин. Годишната инфлация в САЩ спадна до 2,3% през септември 2018 г. от 2,7% през август и под очакванията на пазара за 2,4%. Това е най-ниската инфлация за седем месеца, главно поради рязкото забавяне на цените на природния газ и по-малкото увеличение на разходите за гориво и наеми. С изключение на храните и енергията, основната инфлация бе стабилна на 2,2%, същото като през август, но под прогнозите от 2,3%. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 0,1%, под 0,2% през август и прогнози за 0,2%. През второто тримесечие на 2018 г. американската икономика е нараснала с 4% на годишна база, според "третата" ревизия и непроменена от предишната оценка и в съответствие с пазарните очаквания. Това е най-високият темп на растеж от третото тримесечие на 2014 г. Коефициентът на безработица в САЩ спадна до 3,7% през септември от 2018 г. от 3,9% през всеки от предходните два месеца и под па-

зарните очаквания от 3,8%. Това е най-ниската безработица от декември 1969 г. Броят на безработните е намалял с 270 000 до 6,0 милиона. През годината равнището на безработица и броят на безработните лица намаляха съответно с 0,5% и 795 000.

Япония

Инфлацията на потребителските цени в Япония намаля до 1,2% на годишна база през септември 2018 г. от 1,3% през предходния месец. Процентът на безработицата в Япония намаля до 2,4% през август на 2018 г. от 2,5% през предходния месец.

Инфлацията на потребителските цени в Япония намаля до 1,2% на годишна база през септември 2018 г. от 1,3% през предходния месец. Това е втората по големина стойност през последните седем месеца. Индексът на стоките нарасна с 2,1%, докато индексът на услугите нарасна само с 0,2%. Процентът на безработицата в Япония намаля до 2,4% през август на 2018 г. от 2,5% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 2,5%. Този процент е близък до средната безработица от 2,73% за периода от 1953 г. до 2018 г. Според изявлението на Банката на Япония за паричната политика на 19 септември 2018 г. японската икономика вероятно ще продължи умереният си растеж. Вътрешното търсене вероятно ще следва възходящ тренд, като умерен цикъл от приходи към разходите се запазва както в корпоративния, така и в домакинския сектор, главно на фона на успешно приспособяващите се финансови условия и с подкрепата на държавните разходи. Очаква се износът да продължи да бъде умерено увеличаващ се на фона на стабилния растеж в отвъдморските икономики. Процентът на индекса на потребителските цени може да нарасне постепенно до 2%, главно на фона на оставащото положително нарастване на производството и нарастващите средносрочните и дългосрочните инфлационни очаквания. Рисковете за японската икономика са следните: американските макроикономически политики и тяхното въздействие върху световните финансови пазари; последиците от протекционистките мерки; развитието на развиващите се икономики и на икономиките, изнасящи стоки, включително последиците от двата гореспоменати фактора; преговорите за напускането на Обединеното кралство от Европейския съюз (ЕС) и техните последици; и геополитически рискове.

Китай

Китайската икономика нарасна с 6,5% на годишна база през септемврийското тримесечие на 2018 г., след ръст от 6,7% през предходния период и също под пазарните очаквания от 6,6%. Това е най-ниският темп на растеж от първото тримесечие на 2009 г. по време на световната финансова криза, на фона на интензивния тарифен спор със САЩ и тревожните задбалансови заеми на местните власти.

Китайската икономика нарасна с 6,5% на годишна база през септемврийското тримесечие на 2018 г., след ръст от 6,7% през предходния период и също под пазарните очаквания от 6,6%. Това е най-ниският темп на растеж от първото тримесечие на 2009 г. по време на световната финансова криза, на фона на интензивния тарифен спор със САЩ и тревожните задбалансови заеми на местните власти. За първите три тримесечия на годината китайската икономика се е увеличила с 6,7% в сравнение със същия период на 2017 г., вследствие на продължаващите усилия за намаляване на дълга и задържане на финансовите рискове. Наскоро S & P Global Ratings заяви, че задбалансовите дългове на китайските местни власти сега могат да достигнат 40 трилиона юана (7.95 трлн. долара), което представлява "дългов айсберг с титаничен кредитен риск". Добавената стойност на основната промишленост се увеличи с 3,4%; вторичната промишленост с 5,8% т; а третичният промишленост - с 7,7%. Индустиалното производство нараства с 5,8% на годишна база през септември на 2018 г., след като през предходния месец е нараснал с 6,1% и е под пазарните оценки от 6%. Това е най-слабото от февруари 2016 г., което се дължи главно на забавянето на производствената продукция (5,7% срещу 6,1% през август).

Растежът на инфраструктурните инвестиции падна до 3,3%. Той се забавя всеки месец от ноември 2017 г. Растежът на инвестициите за развитие на недвижими имоти се понижава до 9,9%. Китай и САЩ водят търговска война през последните месеци. Вашингтон въведе мита върху китайски вносни стоки за 250 милиарда долара, което е приблизително половината от китайския износ за САЩ. Пекин отговори с мита върху американски вносни стоки за 110 млрд. долара, включително соя, коли и самолети. Експертите предупреждават, че последиците от търговската война ще станат по-

осезаеми през четвъртото тримесечие. Инфлацията на потребителските цени в Китай през септември 2018 г. е на стойност от 2,5% на годишна база (най-високата стойност през последните седем месеца), в сравнение с 2,3% през предходния месец, и в съответствие с пазарните очаквания. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,7% през септември, същото като през август и в съответствие с пазарните очаквания. Тази стойност остана най-високата от февруари месец насам.

Турция

Турската инфлация на потребителските цени се повиши до 24,52% на годишна база през септември 2018 г., най-високото ниво от август 2003 г. Нова икономическа програма, базирана на "балансиране, дисциплина и промяна", включва съкращаване на публичните разходи с 10 милиарда щатски долара. Правителствената програма не предвижда мерки за рекапитализация на банките. Турция се завърна на международните пазари на облигации.

Турската инфлация на потребителските цени се повиши до 24,52% на годишна база през септември 2018 г., най-високото ниво от август 2003 г., тъй като влиянието на валутната криза продължи да вреди на икономиката. Рязкото увеличение на инфлацията се наблюдава въпреки повишението на лихвеният процент от 625-те базисни точки на 13 септември. Годишният темп на инфлация, който изключва енергията, хранителни и безалкохолни напитки, алкохолни напитки, тютюн и злато, се повиши до 24,05% през септември от 17,22% през предходния месец. На месечна база потребителските цени скочиха с 6,30% през септември, далеч над пазарните очаквания за покачване от 3,60% и след повишение от 2,3% през август. Турската лира се е възстановила от историческото си ниско ниво през август на TRU 7,2149 до USD до 5,6210 TRY за USD на 22 октомври, но все още е обезценена с около една трета за годината до момента. Турският финансов министър Берат Албайрак представи нова икономическа програма. Планът, който ще бъде приложен през следващите три години, ще се основава на "балансиране, дисциплина и промяна", каза Албайрак по време на презентация в Истанбул и включва намаляване на публичните разходи с 10 млрд. USD (8,5 млрд. Евро), съкращаване на бюджетния дефицит, както и задържането на инфлацията. Албайрак призна, че програмата ще намали съществено икономическия растеж, който сега се очаква да бъде 3,8% през 2018 г. и 2,3% през 2019 г., като и двете се ревизират надолу от предишните прогнози от 5,5%. Правителството очаква инфлацията да продължи да нараства до 20,8% до края на годината, преди да се забави само леко до 15,9% през 2019 г. За 2020 г. и 2021 г. прогнозите са по-оптимистични, като инфлацията намалява на 9,8% през 2020 г. и 6,0% година по-късно. Една от мерките за постигането на това е намаляването на разходите за инфраструктурни проекти, които представляват голяма част от държавните разходи. Албайрак заяви, че през 2019 г. проектите, чиято оферта не е била изпълнена, ще бъдат прекратени. В правителствената програма не са предвидени мерки за рекапитализация на банките, които натрупват невъзвръщаеми кредити както поради обезценяването на лирата, така и поради рязкото повишаване на лихвения процент от 17,5% на 24%. Турция се завърна на международните пазари на облигации, след като получи 5 милиарда долара за 5-годишната си облигация, деноминирана в долари. Това означава, че компаниите и банките в страната имат по-добър достъп до международните капиталови пазари, което им позволява да получат по-добри заеми. Издадените облигации във вторник, с падеж през декември 2023 г., имат доходност от 7,5% за инвеститора. Получените оферти са в размер три пъти по-голям от предложеният на пазара. Страната е наела Deutsche Bank, Goldman Sachs и Societe Generale, за консултанти на продажбата на тези петгодишни облигации - третата продажба на облигации през тази година. "60% от облигациите са продадени на инвеститори в САЩ, 23% в Обединеното кралство, 11% в друга Европа, 5% в Турция и 1% в други региони", се казва в официално изявление на министерството на финансите.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

Управителният съвет реши да запази основните лихвени проценти на ЕЦБ непроменени и продължава да очаква те да останат на настоящите си нива поне през лятото на 2019 г. След септември 2018 г. месечният темп на покупките на нетни активи ще бъде намален до 15 млрд. Евро до края на декември 2018 г. Управителният съвет възнамерява да

Октомври 2018 г.

реинвестира главницата от падежиращите ценни книжа, закупени по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след края на покупките на нетни активи.

Растежът на широките пари (M3) се забави в контекста на намалените месечни покупки на нетни активи по програмата за закупуване на активи. M3 нарасна с 4,0% през юли 2018 г., след 4,5% през юни. Освен нестабилността на месечните потоци растежът на M3 все повече се подкрепя от създаването на банкови кредити. Твърдият паричен агрегат M1 остава основният принос за растежа на широките пари. Възстановяването на растежа на кредитите за частния сектор, наблюдавани от началото на 2014 г., продължава. Годишният темп на прираст на кредитите за нефинансовите корпорации през юли 2018 г. е 4,1%, а годишният темп на прираст на кредитите за домакинствата е 3,0%, като и двете са без промяна спрямо юни. Мерките на паричната политика, въведени от юни 2014 г., продължават значително да подкрепят условията за получаване на заеми за фирмите и домакинствата, достъпа до финансиране - по-специално за малките и средните предприятия - и кредитните потоци в еврозоната. През второто тримесечие на 2018 г. потокът от общо външно финансиране за нефинансовите корпорации в еврозоната се увеличи значително. Въз основа на регулярните икономически и парични анализи Управителният съвет взе следните решения. Първо, Управителният съвет реши да запази основните лихвени проценти на ЕЦБ непроменени и продължава да очаква те да останат на настоящите си нива поне през лятото на 2019 г. и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се гарантира непрекъснатото сближаване на инфлацията до нива, които са по-ниски, но близки до 2% в средносрочен план. На второ място след септември 2018 г. месечният темп на покупките на нетни активи ще бъде намален до 15 млрд. Евро до края на декември 2018 г. Управителният съвет очаква, че в зависимост от входящите данни, потвърждаващи средносрочните перспективи за инфлацията, нетните покупки ще приключат. Трето, Управителният съвет възнамерява да реинвестира главницата от падежиращите ценни книжа, закупени по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след края на покупките на нетни активи и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да поддържа благоприятни условия за ликвидност и достатъчно степен на парично приспособяване.

Централна банка на Англия

Комитетът за финансова политика преценява, че банковата система в Обединеното кралство ще бъде достатъчно силна, за да обслужва домакинствата и бизнеса в Обединеното кралство при нестабилен без споразумение Брексит. Комитетът по финансовата политика контролира рисковете от прекъсване, които могат да възникнат при липса на преходен период или друго споразумение.

Комитетът за финансова политика преценява, че банковата система в Обединеното кралство ще бъде достатъчно силна, за да обслужва домакинствата и бизнеса в Обединеното кралство при нестабилен без споразумение Брексит. Банковата система в Обединеното кралство е в основата на финансовата система на Обединеното кралство. Отчитайки същественото увеличение на неговата устойчивост през последното десетилетие, при нестабилен без споразумение Брексит, банковата система в Обединеното кралство вече има способността да абсорбира допълнителни разходи за неправомерно поведение и стрес който би могъл да възникне от излизане без споразумение. Един преходен период би намалил рисковете от прекъсване на доставките на финансови услуги за британските и европейските домакинства и предприятия, тъй като Обединеното кралство излиза от ЕС. Комитетът по финансовата политика контролира рисковете от прекъсване, които могат да възникнат при липса на преходен период или друго споразумение. В Обединеното кралство е постигнат значителен напредък за преодоляване на тези рискове, но според Комитета има само ограничен напредък в ЕС. В оставащото ограничен период от време, финансовите фирми сами по себе си не могат да намалят напълно рисковете от прекъсване на трансграничните финансови услуги. Необходимостта властите да изпълняват смекчаващи действия сега е неотложна. Апетитът за риск на кредиторите остава силен. Но финансовите условия се свиха през годината, а търсенето на кредитополучателите бе ограничено. Вследствие на това кредитният ръст се забави. Комитетът е обезпокоен от бързия растеж на рисковите заеми с ливъридж, включително и на бизнеса в Обединеното кралство. Комитетът ще оцени всички последици за банките в стрес теста през 2018 г., а също така ще прегледа как нарастващата роля на небанковите заемодатели и промените в разпределението на корпоративния дълг могат да създадат рискове за финансовата стабилност.

Федерален резерв на САЩ

С оглед на очакваните и реализирани условия на пазара на труда и инфлацията, Федералният комитет за открит пазар реши да повиши целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове от 2% до 2,25%. Комитетът очаква по-нататъшното постепенно увеличение на лихвения процент по федералните фондове да бъде в съответствие с устойчивото разрастване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2% в средносрочен план.

Федералният резерв издаде изявление на Федералния комитет за открит пазар (FOMC). Информацията, получена след срещата на Федералния комитет за открит пазар през август, показва, че пазарът на труда продължава да се засилва и че икономическата активност се увеличава със силен темп. Увеличението на заетостта е силно, средно през последните месеци, а нивото на безработицата е останало ниско. Разходите на домакинствата и фиксираните инвестиции на бизнеса нараснаха силно. На 12-месечна база както общата инфлация, така и инфлацията за продукти, различни от храни и енергия, остават близо до 2%. Показателите за дългосрочните инфлационни очаквания не се променят значимо. В съответствие със законоустановения мандат Комитетът се стреми да насърчава максимална заетост и ценова стабилност. Комитетът очаква, че постепенното увеличаване на целевия диапазон на лихвения процент по федералните средства ще бъде в съответствие с устойчивото нарастване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията, близка до целта на Комитета от 2% в средносрочен план. Рисковете за икономическата перспектива изглеждат балансиранни. С оглед на и очакваните и реализирани условия на пазара на труда и инфлацията, Федералният комитет за открит пазар реши да повиши лихвения процент по федералните фондове от 2% до 2,25%. При определянето на сроковете и размера на бъдещите корекции в целевия диапазон на лихвения процент по федералните средства Комитетът ще направи оценка на очакваните и реализирани икономически условия, свързани с неговата максимална цел по отношение на заетостта и неговата 2% инфлационна цел. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за условията на пазара на труда, индикатори за инфлационния натиск и инфлационните очаквания и показанията за финансовото и международното развитие.

Централна банка на Япония

Японската централна банка ще продължи с "Политика на количествени и качествени парични улеснения с контрол на кривата на доходност" с цел постигане на целта за ценова стабилност от 2%.

Банката ще продължи с "Политика на количествени и качествени парични улеснения с контрол на кривата на доходност" с цел постигане на целта за ценова стабилност от 2%, доколкото е необходимо за поддържането на тази цел по устойчив начин. Тя ще продължи да разширява паричната си база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (всички стоки минус храните) надвишава 2% и остава над целта по стабилен начин. Що се отнася до лихвените проценти, Банката възнамерява да запази настоящите изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за продължителен период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените, включително влиянието на увеличението на данъка върху потреблението, ще се проведат през октомври 2019 г. Тя ще разгледа рисковете, които са най-свързани с провеждането на паричната политика, и при необходимост ще направи корекции на политиката, като вземе предвид развитието на икономическата активност и цените, както и финансовите условия, с оглед постигане на целта за ценова стабилност.

Народна банка на Китай

Китайската народна банка реши да намали изискването за задължителните резерви на финансовите институции в момента от 15,5% за големите институции и 13,5% за по-малките банки със 100 базисни пункта, в сила от 15 октомври. Това намаление показва, че централната банка вероятно е разтревожена от въздействието на външните шокове върху пазарите като търговската война между Китай и САЩ.

Централната банка на Китай намали размера на резервите, които повечето банки трябва да поддържат, за да намалят разходите за финансиране и да стимулират растежа, на фона на опасенията за потенциална икономическа тежест от ескалиращия търговски спор със САЩ. Намалението на изискването за резерви, което е четвъртото поред тази година,

Октомври 2018 г.

идва след като Пекин обеща да ускори плановете си да инвестира милиарди долари в инфраструктурни проекти, тъй като икономиката показва все по-ясни признаци на охлаждане. Съотношението на задължителни резерви, понастоящем 15,5% за големите институции и 13,5% за по-малките, ще бъдат съкратено с 100 базисни пункта в сила от 15 октомври. По този начин централната банка ще влее нетна сума от 750 млрд. юана (109,2 млрд. долара) в брой в банковата система, като отпусна общо 1,2 трлн. юана в ликвидност, а 450 млрд. юана от нея компенсират средносрочни кредити към търговските банки. Китайската народна банка уверява, че намаляването на задължителните резерви няма да създаде натиск за обезценяване върху юана, като добави, че централната банка ще запази стабилността на валутните пазари. Това намаление показва, че централната банка вероятно е притеснена от въздействието на външните шокове върху пазарите като търговската война между Китай и САЩ, което увеличи тревогите за перспективите пред китайската икономика. Намаляването на задължителните резерви също трябва да е свързано с изглаждане на процеса на намаляване на задлъжнялостта и с осигуряване на ликвидност на банките, които може би са имали кредитни проблеми, тъй като те се опитваха да подтиснат сенчестото банкиране. Икономическият растеж в Китай се забавя и Китайската народна банка е по-активна от гледна точка на стремежа си да осигури стимули.

Централна банка на Турция

Според Макроикономическият и паричен преглед на Турция, ребалансирането на икономическата активност става все по-значимо. Външното търсене запазва силата си, докато забавянето на вътрешното търсене се ускорява. Влошаването на поведението по отношение на ценообразуването създава рискове за инфлацията, независимо от слабите условия на вътрешното търсене. Бе приложена силно рестриктивна парична политика за поддържане на ценовата стабилност. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност

Според Макроикономическата перспектива и паричната политика в Турция (представяне на Годишната среща на МВФ и Групата на Световната банка през 2018 г. в Бали) ребалансирането на икономическата активност става все по-значимо. Вътрешната икономическа активност се забави през второто тримесечие. Икономическото забавяне е движено от спада на вътрешното търсене. Нетният износ продължава да подкрепя икономическата активност. Външното търсене поддържа силата си и допринася за растежа на износа. Реалният обменен курс е на исторически ниски нива. Последните данни показват рязка тенденция на подобряване на външното салдо. Дефицитът по текущата сметка ще продължи да намалява. Приходите от туризъм отбелязаха силен отскок. Съотношенията за рефинансиране на външния дълг остават стабилни. Влошаването на поведението по отношение на ценообразуването създава рискове за инфлацията, въпреки слабите условия на вътрешното търсене. Индикаторите и индексите на потребителските цени отчитат значително увеличение. Обезценяването на валутния курс увеличи инфлационния натиск. Очаква се условията на търсенето да ограничат възходящите рискове за инфлацията. Бе приложена силно рестриктивна парична политика за поддържане на ценовата стабилност чрез повишаване на лихвения процент (от една седмица репо-аукциона) от 17,75% на 24%. Растежът на кредитирането продължи да се забавя. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Суровият петрол поевтиня с 3,73 USD или -5,48% до 68,07 USD / барел на 23 октомври от 71,794USD / барел на 23 септември (предния месец). Цената на петрола сорт Брент намалю с -2,62 USD или -3,35% до 78,31 USD / барел във вторник 25 септември от 80,94 USD / барел на 23 септември (предния месец).

Суровият петрол поевтиня с 3,73 USD или -5,48% до 68,07 USD / барел на 23 октомври от 71.794USD / барел на 23 септември (предния месец). Цената на петрола сорт Брент намалю с -2,62 USD или -3,35% до 78,31 USD / барел във вторник 25 септември от 80,94 USD / барел на 23 септември (предния месец). Търговската война на Китай със САЩ започва да оказва влияние върху растежа на Китай, което може да се отрази негативно върху търсенето на петрол в страната.

Притесненията, свързани с търговската война, в съчетание с натрупаните запаси от петрол в САЩ ограничават възходящия тренд в петък. Запасите от суров петрол в САЩ се повишиха миналата седмица с 6,5 млн. барела, което е четвъртото поредно седмично увеличение и е почти три пъти по-голямо от прогнозите на анализаторите. Запасите се повишиха рязко, тъй като производството на суров петрол в САЩ се е повишило с почти една трета от средата на 2016 г. до около 11 млн. барела петрол на ден. Нарастващата сондажна дейност в момента пък е сигнал, че могат да се очакват нови ръстове в обемите на производство. В същото време износьт на петрол от Иран може да нарасне през октомври, тъй като купувачите се опитват да купят по-големи обеми, преди санкциите да влязат в сила от началото на ноември. Инвестиционната банка J.P. Morgan повиши прогнозата си за цената на Брент за 2019 г. до 83,50 долара за барел най-вече заради очаквания ефект от иранските санкции и намаляващия свободен капацитет за производство. На обратното мнение обаче са от компанията Eastport. Те смятат, че цените на петрола ще се понижават през следващите месеци, тъй като нарастващото производство в САЩ ще успее да задоволи търсенето.

Селскостопански продукти

Изминалият двуседмичен период премина под знака на очаквания на новия прогнозен доклад на Министерство на земеделието на САЩ и пазарите заеха изчаквателна позиция, като не се очакваха мащабни промени. За разлика от последните години, в баланса на 2018/2019 г. виждаме превишаване на потреблението над производството. На Софийска стокова борса АД котировките се запазиха при повечето контракти, но продавачите бяха малцинство.

Изминалият двуседмичен период премина под знака на очаквания на новия прогнозен доклад на Министерство на земеделието на САЩ и пазарите заеха изчаквателна позиция, като не се очакваха мащабни промени. Прогнозата за глобалната реколта на соя се оказаха влошени, както и за пшеница с намаление на перспективите в Австралия и Русия. За разлика от последните години, в баланса на 2018/2019 г. виждаме превишаване на потреблението над производството. В Чикаго цената на пшеницата реагира с плюс 4.00 долара до 220,00 USD/тон, във Франция имаше понижение с 2,00 евро до 204,00 EUR/тон, в Украйна остана старата цена от 230,00 USD/т, а в Русия трендът се обърна – минус 2,95 долара до 233,95 USD/тон. При царевичката също има известно противоречиво раздвижване на цените FOB – САЩ плюс нови 4.00 долара до 173.00 USD/тон, Русия минус 5,00 долара до 180,00 USD/т, а във Франция имаше леко помръдване с 0,50 евро до 174,00 USD/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ поевтиня с 1,25 евро, като се котираше на 370.75 EUR/тон, а ечемикът във Франция и Германия остана без промяна в първата и с плюс 2,00 евро във втората - съответно 208,00 и 205,00 EUR/тон. Нерафинираното слънчогледово олио прекрати спадането и се повиши с 2.00 долара до 712,00 USD/тон на борсата в Ротердам. Впечатлява обратът при рафинираната захар, която от сериозни минуси през последните седмици, упорито върви нагоре и изненада с повишение от нови 15.70 долара до 378,60 USD/тон в Лондон. У нас в кръг "Зърно" на Софийска стокова борса АД котировките се запазиха при повечето контракти, но продавачите бяха малцинство. След предишните сделки за сериозни количества хлябна пшеница с незабавна доставка на 405,00 BGN/тон, търсенето продължава на същата цена, но тази седмица имаше също търсене и в диапазона 340,00-370,00 BGN/тон. Фуражна пшеница се търси на 300.00-320.00 BGN/тон, предлагането е на 350.00 BGN/тон. При царевичката също имаше само оферти „купува“ на начална цена 220,00 BGN/т за доставка януари, а за незабавна доставка цената беше 240,00-250,00 BGN/тон. Маслодаен слънчоглед се търси от място на 520.00-530.00 BGN/т, продавачите обявиха 580,00-600,00 BGN/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

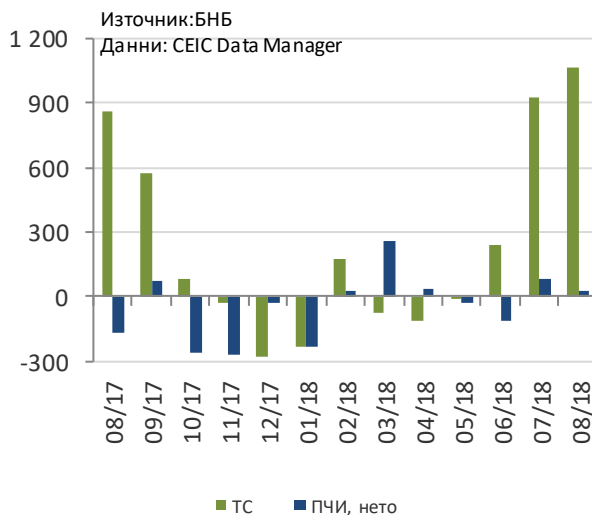
Платежен баланс

За януари – август 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2364,7 млн. евро и заема 4,5% от БВП

Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 1197,2 млн. евро при излишък от 908.1 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2364,7 млн. евро (4,5% от БВП) при излишък от 3349,8 млн. евро (6,5% от БВП) за януари – август 2017 г. За август 2018 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 1062.4 млн. евро при излишък от 861,4 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 1972,7 млн. евро (3,7% от БВП) при излишък от 3028,5 млн. евро (5,9% от БВП) за януари – август 2017 г. Търговското салдо за август 2018 г. е отрицателно в размер на 52,6 млн. евро при дефицит от 73 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 1938.2 млн. евро (3,7% от БВП) при дефицит от 337,6 млн. евро (0,7% от БВП) за същия период на 2017 г. Износът на стоки е 2367,1 млн. евро за август 2018 г., като се повишава с 99,2 млн. евро (4,4%) в сравнение с този за август 2017 г. (2267,9 млн. евро). За януари – август 2018 г. износът е 17 405 млн. евро (33% от БВП), като намалява със 155,6 млн. евро (0,9%) в сравнение с този за същия период на 2017 г. (17 560,6 млн. евро, 34% от БВП). Износът за януари – август 2017 г. нараства на годишна база с 19%. Вносът на стоки за август 2018 г. е 2419,7 млн. евро, като нараства със 78,8 млн. евро (3,4%) спрямо август 2017 г. (2340,9 млн. евро). За януари – август 2018 г. вносът е 19 343,2 млн. евро (36,6% от БВП), като се увеличава с 1445 млн. евро (8,1%) спрямо същия период на 2017 г. (17 898,2 млн. евро, 34,6% от БВП). Вносът за януари – август 2017 г. нараства на годишна база с 15,9%. Салдото по услугите е положително в размер на 816,6 млн. евро при положително салдо от 771,8 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. салдото е положително в размер на 2568,6 млн. евро (4,9% от БВП) при положително салдо от 2223,3 млн. евро (4,3% от БВП) за януари – август 2017 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 37,8 млн. евро при отрицателно салдо от 27,7 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 210.3 млн. евро (0.4% от БВП) при отрицателно салдо от 346.2 млн. евро (0.7% от БВП) за януари – август 2017 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 260.6 млн. евро при положително салдо от 190.2 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. салдото е положително в размер на 1552,6 млн. евро (2,9% от БВП) при положително салдо от 1489,1 млн. евро (2,9% от БВП) за същия период на 2017 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 134,8 млн. евро при положителна стойност от 46,7 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. капиталовата сметка е положителна – 392 млн. евро (0,7% от БВП), при положителна стойност от 321.2 млн. евро (0.6% от БВП) за януари – август 2017 г. Финансовата сметка за август 2018 г. е положителна в размер на 671,1 млн. евро при положителна стойност от 761,7 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. финансовата сметка е положителна – 2348,2 млн. евро (4,4% от БВП), при положителна стойност от 1806,8 млн. евро (3,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 22,2 млн. евро при отрицателно салдо от 165,5 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. салдото е положително в размер на 56,5 млн. евро (0,1% от БВП) при отрицателно салдо от 592,8 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – активи се повишават с 55 млн. евро при увеличение с 40,3 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. те се увеличават с 617,4 млн. евро (1,2% от БВП) при увеличение с 292,2 млн. евро (0,6%

Платежен баланс

EUR млн.

от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват с 32,8 млн. евро при увеличение с 205,8 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. те нарастват с 560,9 млн. евро (1,1% от БВП) при увеличение с 885,1 млн. евро (1,7% от БВП) за януари – август 2017 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 86 млн. евро при положителна стойност от 45,2 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. салдото е положително в размер на 682 млн. евро (1,3% от БВП) при положително салдо от 1087,1 млн. евро (2,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – активи за август 2018 г. се повишават с 56,6 млн. евро при увеличение с 28,9 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. те нарастват с 585,7 млн. евро (1,1% от БВП) при увеличение с 526,5 млн. евро (1% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за август 2018 г. намаляват с 29,4 млн. евро при понижение с 16,4 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 96,3 млн. евро (0,2% от БВП) при намаление с 560,6 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 334,6 млн. евро при положително салдо от 227,3 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. салдото е положително в размер на 1164,6 млн. евро (2,2% от БВП) при положително салдо от 736,2 млн. евро (1,4% от БВП) за януари – август 2017 г. Други инвестиции – активи се повишават с 478,3 млн. евро при увеличение с 63,6 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. те се повишават с 1807 млн. евро (3,4% от БВП) при увеличение с 504,9 млн. евро (1% от БВП) за същия период на 2017 г. Други инвестиции – пасиви за август 2018 г. се повишават със 143,7 млн. евро при намаление със 163,6 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. те нарастват с 642,4 млн. евро (1,2% от БВП) при понижение с 231,3 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Резервните активи на БНБ се повишават с 230,5 млн. евро през отчетния месец при увеличение с 680,8 млн. евро за август 2017 г. За януари – август 2018 г. те нарастват с 374,6 млн. евро (0,7% от БВП) при увеличение с 644, Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 526 млн. евро при отрицателна стойност от 146,4 млн. евро за август 2017 г. По предварителни данни за януари – август 2018 г. статията е отрицателна в размер на 16,6 млн. евро (0,03% от БВП) при отрицателна стойност от 1543 млн. евро (3% от БВП) за същия период на 2017 г.

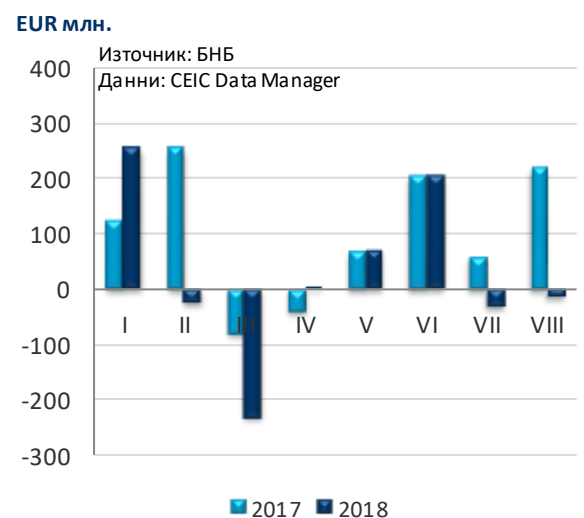
Преки чуждестранни инвестиции

За януари – август 2018 г., преките инвестиции в България възлизат на 230,5 млн. евро (0,4% от БВП), като са по-ниски със 71,6% спрямо януари – август 2017 г., когато са били в размер на 812 млн. евро (1,6% от БВП)

По предварителни данни преките инвестиции в страната за януари – август 2018 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлизат на 230,5 млн. евро (0,4% от БВП), като са по-ниски с 581,5 млн. евро (71,6%) спрямо януари – август 2017 г. (812 млн. евро, 1,6% от БВП). През август 2018 г. те намаляват с 14,1 млн. евро, при увеличение с 217,4 млн. евро за август 2017 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 27,1 млн. евро за януари – август 2018 г. Той е по-нисък с 201,5 млн. евро от дяловия капитал за януари – август 2017 г., който е положителен в размер на 174,4 млн. евро. Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 4,6 млн. евро, при 13,3 млн. евро за януари – август 2017 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (2,5 млн. евро), Украйна

(0,7 млн. евро) и Германия (0,4 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансов резултат) е отрицателна и възлиза на 18 млн. евро, при отрицателна стойност от 33,6 млн. евро за януари – август 2017 г. За януари – август 2018 г. подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е в размер на 275,6 млн. евро, при 671,2 млн. евро за януари – август 2017 г. Най-големите нетни преки инвестиции в стра-

Преки инвестиции: Поток

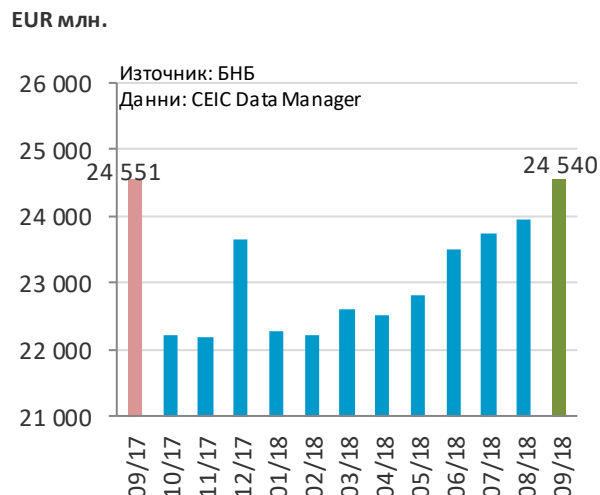
ната за януари – август 2018 г. са от Холандия (264,9 млн. евро), Русия (158,5 млн. евро) и Германия (79,7 млн. евро).

Международни резерви

През септември 2018 международните резерви са в размер на 48 млрд. лева (24,5 млрд. евро) и нарастват с 2,4% на месечна база и с 3,4% спрямо края на 2017 г.

По данни на БНБ към края на септември 2018 г. международните резерви а в размер на 48,0 млрд. лева (24,5 млрд. евро) и нарастват с 2,4% на месечна база и с 3.4% спрямо края на 2017 г. От гледна точка на активите, паричните средства и предоставените депозити в чуждестранна валута нарастват с 3% на месечна база, но отчитат спад от 10,1% на годишна база. Вложенията в монетарно злато отчита спад от 1,3% на месечна база и с 6,3% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа нарастват с 2,4% на месечна база и с 8,9% на годишна база. От страна на пасивите, парите в обръщение нарастват с 0,4% на месечна база и с 10,4% на годишна база. Задълженията към банки нарастват с 6,1% на месечна база, но намаляват с 9,4% на годишна база. Задълженията към правителството и бюджета нарастват с 4% на месечна база, като отчитат спад от 3,6% на годишна база. Задълженията към други депозанти нарастват с 0,1% на месечна база и с 37,1% на годишна база. Депозитът на управление „банково“ се свива с 1,1% на месечна база и с 5,9% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг е висока, на ниво от 300.3% към края на юли 2018 г. независимо, че намалява от 317% през юли 2017 г., 314% в края на 2017г. и 301.6% в края на юни 2018 г.

Чуждестранни резерви

РЕАЛЕН СЕКТОР

Бизнес климат

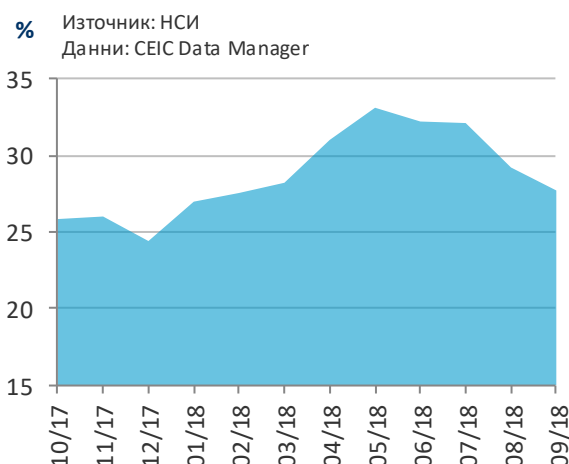
През септември 2018 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1,5 пункта в сравнение с август до 27,7%, което се дължи на по-неблагоприятния бизнес климат в строителството и сектора на услугите

През септември 2018 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1.5 пункта в сравнение с август до 27,7%, което се дължи на по-неблагоприятния бизнес климат в строителството и сектора на услугите.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ запазва нивото си от предходния месец на 27,6%. Промишлените предприемачи оценяват настоящата производствена активност като благоприятна. Според тях обаче осигуреността на производството с поръчки е намалена, което е съпроводено и с понижени очаквания за дейността на предприятията през следващите три месеца. Основните фактори, затрудняващи бизнеса, продължават да бъдат свързани с несигурната икономическа среда и недостига на работна сила. Относно продажните цени в промишлеността преобладаващите очаквания на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца (фиг. 5 от приложението).

Строителство. През септември съставният показател „бизнес климат в строителството“ се понижава с 5,8 пункта до 25,7%, което се дължи на

Общ показател на бизнес климата

Октомври 2018 г.

изместване на оценките и очакванията на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията от „по-добро“ към запазване на „същото“. Същевременно мненията им относно строителната активност през последните три месеца, както и очакванията им за следващите три месеца, са по-неблагоприятни. Недостигът на работна сила, несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша остават основните проблеми за развитието на дейността. По отношение на продажните цени в строителството мениджърите предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ остава приблизително на нивото си от август от 40,1%. Оценките на търговците на дребно за обема на продажбите през последните три месеца са благоприятни, като и в прогнозите им за следващите три месеца се отчита известно подобрение. Основните пречки за развитието на бизнеса продължават да бъдат свързани с конкуренцията в бранша, несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене. Относно продажните цени търговците очакват те да останат без промяна през следващите три месеца.

Услуги. През септември 2018 г. съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ намалява с 1.7 пункта до 17.3% главно поради изместване на оценките на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията от „по-добро“ към запазване на „същото“. Мненията им относно настоящото търсене на услуги са по-резервирани, като и очакванията за следващите три месеца се влошават. Най-сериозните затруднения за дейността остават конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда, като през последния месец се отчита засилване на негативното въздействие на първия фактор. По отношение на продажните цени в сектора на услугите мениджърите предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Индекс на промишлено производство

По предварителни данни през август 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, се увеличава с 0.8% в сравнение с юли 2018 година. През август 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 2.3% спрямо съответния месец на 2017 година

По предварителни данни през август 2018 г. индексът на промишленото производство², изчислен от сезонно изгладените данни³, се увеличава с 0,8% в сравнение с юли 2018 година. През август 2018 г. при календарно изгладения индекс⁴ на промишленото производство е регистриран ръст от 2,3% спрямо съответния месец на 2017 година. През август 2018 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в преработващата промишленост - с 1,6%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1,3%, а намаление е отчетено в добивната промишленост - с 2,1%. По значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 14,8%, производството на електрически съоръжения - с 11,5%, производството на напитки - с 4,7%, производството на химични продукти - с 4,5%. Спад е регистриран при: производството на тютюневи изделия - с 11,0%, производството на превозни средства, без автомобили - със 7,5%, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 6,0%, производството на мебели - с 5,5%. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в преработващата промишленост - с 5,0%, а спад е регистриран в добивната промишленост - със 17,5%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,2%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 32,3%, производството на електрически съоръжения - с 26,1%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 23,1%, производството на превозни средства, без автомобили - с 15,2%. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 37,9%, производството на химични продукти - с 8,7%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - със 7,7%.

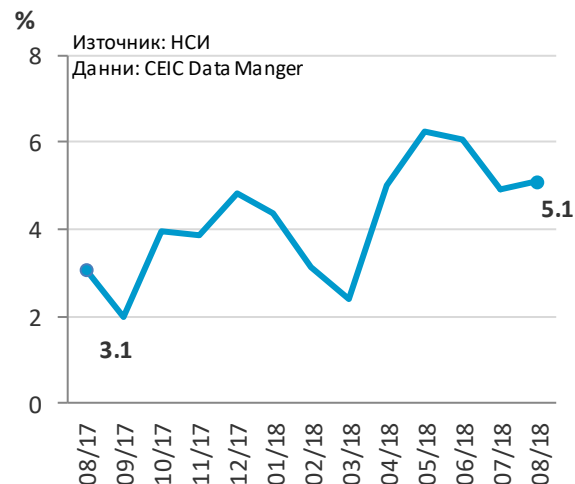

Търговия на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през август 2018 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0,5% спрямо предходния месец

По предварителни сезонно изгладени данни през август 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,5% спрямо предходния месец. През август 2018 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 5,1% в сравнение със същия месец на предходната година. През август 2018 г. се наблюдава ръст на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 2,4%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 1,1%, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 0,9%, търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 0,8%, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 0,4%. Спад е отбелязан при: търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 2,3%, и търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 0,5%. През август 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства по-значително при: търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 11,8%, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 9,0%. Намаление е регистрирано при търговията на дребно с разнообразни стоки - с 1,3%, търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 1,2%, търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 1,0%, и търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 0,6%.

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

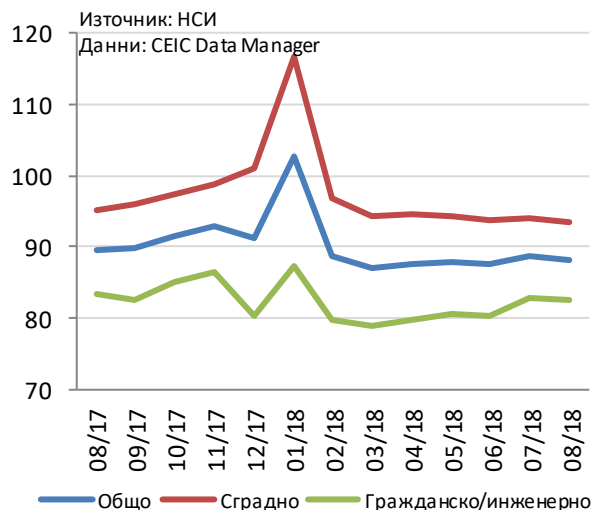

Строителство

По предварителни данни през август 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,6% под равнището от предходния месец. През август 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 1,1%

По предварителни данни през август 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,6% под равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват намаление от 1,1% на строителната продукция през август 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 година. През август 2018 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е под равнището от предходния месец, като намалението на продукцията от сградното строителство е с 0,8%, а от гражданското/инженерното строителство - с 0,3%. На годишна база понижението на строителната продукция през август 2018 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от отрицателния темп при сградното строителство, където спадът е с 2,8%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано увеличение с 1,1%.

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

Туризъм

Пътуванията на български граждани в чужбина през август 2018 г. са 736,7 хил., или с 8,3% над регистрираните през август 2017 година. През август 2018 г. посещенията на чужденци в България са 2 240,2 хил., или с 5,4% повече в сравнение с август 2017 година

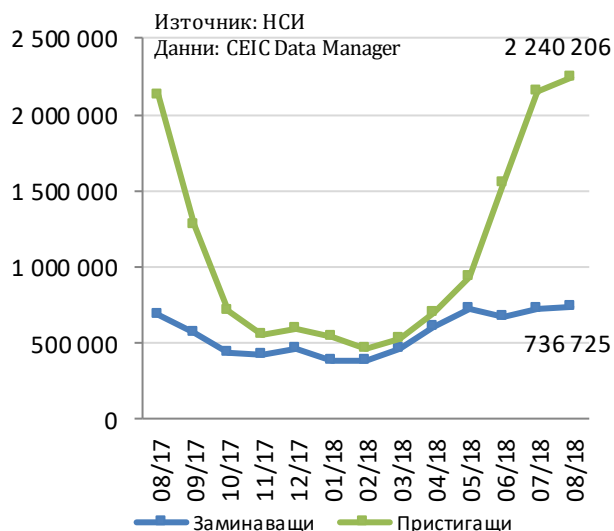
Пътуванията на български граждани в чужбина през август 2018 г. са 736,7 хил. или с 8,3% над регистрираните през август 2017 година. Увеличение на пътуванията на български граждани в сравнение със същия месец на предходната година е отчетено към: Турция - с 35,0%, Германия - с 13,9%, Франция - с 11,1%, Румъния - с 10,7%, Австрия - с 10,1%, Обединеното кралство - с 6,2%, бившата югославска република Македония - с 3,6%. Същевременно намаляват пътуванията на български граждани към: САЩ - с 13,0%, Украйна - с 12,9%, Израел - с 3,3%, и други. В сравнение с август 2017 г. е регистрирано увеличение при всички наблюдавани цели: със служебна цел - с 18,8%, с цел почивка и екскурзия - с 9,6%, и с други цели - с 4,0%. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през август 2018 г. формират пътуванията с цел почивка и екскурзия – 43,4%, следвани от пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 42,9%, и пътуванията със служебна цел – 13,7%. През август 2018 г. най-голям брой пътувания на български граждани са осъществени към: Гърция – 195,5 хил., Турция – 142,1 хил., бившата югославска република Македония – 53,6 хил., Германия – 47,1 хил., Румъния – 45,9 хил., Сърбия – 45,8 хил., Италия – 28,6 хил., Австрия – 21,3 хил., Обединеното кралство – 21,0 хил., Франция – 18,7 хиляди.

През август 2018 г. посещенията на чужденци в България са 2 240,2 хил. или с 5,4% повече в сравнение с август 2017 година. Регистрирано е увеличение при всички наблюдавани цели: със служебна цел - с 12,9%, с други цели (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 5,8%, с цел почивка и екскурзия - с 4,2%. Транзитните преминавания през страната са 26,2% (586,1 хил.) от всички посещения на чужденци в България. От общия брой чужденци, посетили България през август 2018 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 62,3%, или с 5,3% повече в сравнение със същия месец на предходната година. Увеличават се посещенията на граждани от Словакия - с 25,0%, Нидерландия - с 21,5%, Франция - с 19,3%, Обединеното кралство - със 17,1%, Румъния - с 13,9%, Белгия - с 6,9%, Германия - с 4,4%, и други. Същевременно намаляват посещенията на граждани от Полша - с 10,9%, Италия - с 6,3%, Австрия - с 5,9%, и други. Увеличават се и посещенията на граждани от групата „Други европейски страни“ - с 6,2%, като най-голям е ръстът на посещенията на граждани от Украйна - с 33,2%. През август 2018 г. преобладава делът на посещенията с цел почивка и екскурзия – 54,7%, следвани от посещенията с други цели – 38,0%, и със служебна цел – 7,3%. Най-много посещения в България през август 2018 г. са реализирали гражданите от: Германия – 287,4 хил., Румъния – 285,1 хил., Турция – 277,1 хил., Гърция – 165,8 хил., Полша – 114,9 хил., Руската федерация – 112,6 хил., Украйна – 98,8 хил., Обединеното кралство – 82,7 хил., Франция – 72,8 хил., Сърбия – 72,8 хиляди.

Приходите от нощувки през август 2018 г. достигат 348.0 млн. лв., или със 7.5% повече в сравнение с август 2017 година

През август 2018 г. в страната са функционирали 3 229 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 137,7 хил., а на леглата - 320.7 хиляди. В сравнение с август 2017 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, се увеличава с 2,7%, а леглата в тях - с 2,4%. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през август 2018 г., е 6 080,4 хил., или с 2,3% повече в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голямо увеличение на нощувките (с 5,0%) се наблюдава в местата за настаняване с 3 звезди. През август 2018 г. в хотелите с 4 и 5 звезди са реализирани 63,7% от общия брой нощувки на чужди граждани и 26,1% - на българи. В местата за настаняване с 3 звезди

Общо пристигащи/заминаващи

са осъществени 27,6% от нощувките на чужди граждани и 27,2% - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 1 и 2 звезди) те са съответно 8,7 и 46,7%. Броят на пренощуващите лица в местата за настаняване през август 2018 г. се увеличава с 4,9% в сравнение със същия месец на 2017 г. и достига 1 317,8 хил., като е регистрирано увеличение с 5,9% при чужденците и с 3,3% при българите. Българските граждани, нощували в местата за настаняване през август 2018 г., са 510,2 хил. и са реализирали средно по 3.2 нощувки. Чуждите граждани са 807.6 хил., като 63.6% от тях са нощували в хотели с 4 и 5 звезди и са реализирали средно по 5,5 нощувки. Общата заетост на леглата в местата за настаняване през август 2018 г. е 61,5%, като намалява с 0,8 процентни пункта в сравнение с август 2017 година. Най-висока е заетостта на леглата в хотелите с 4 и 5 звезди – 74,7%, следват местата за настаняване с 3 звезди – 62,1%, и с 1 и 2 звезди – 40,7%. Приходите от нощувки през август 2018 г. достигат 348,0 млн. лв., или със 7,5% повече в сравнение с август 2017 година. Регистрирано е увеличение на приходите както от български граждани - с 9,0%, така и от чужди граждани - със 7,2%.

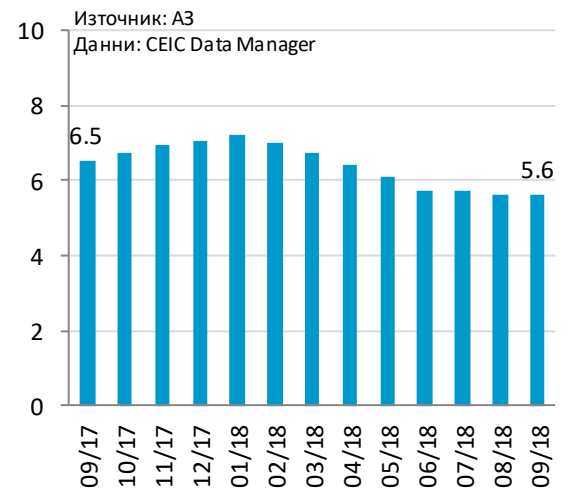
Безработица

През септември 2018 г. равнището на регистрираната безработица през септември 2018 е 5,6%, като запазва стойността си от август и намалява с 0,9 процентни пункта на годишна база

По данни на Агенцията по заетостта, равнището на регистрираната безработица през септември 2018 е 5,6%, като запазва стойността си от август, но намалява с 0,9 процентни пункта на годишна база. От началото на годината до края на септември числеността на регистрираните безработни в бюрата по труда намалява с над 22%. В края на септември те са общо 183 846, като броят им се свива с 0,1% спрямо предходния месец и с 13,8% в сравнение с година по-рано. Ново регистрираните безработни през първия есенен месец са 25 868, като от тях 1 592 са били неактивни, т.е. не са били нито заети, нито учащи и не са търсили работа. От началото на годината са активирани 48 369 лица чрез организиране на трудови борси, информационни събития, срещи със завършващите образование на кариерните центрове, както и чрез работата на младежки, ромски и трудови медиатори и др. Общо 18 280 лица са постъпили на работа през септември, като 88,9% от тях са устроени в реалната икономика. В субсидирана заетост са включени 2029 лица - 1092 по схеми на

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, 672 по програми и 265 по мерки за обучение и заетост. От началото на годината общо 15 376 безработни са включени в обученията за придобиване на нова квалификация и ключови компетентности, а завършилите успешно са 14 276. В края на септември в процес на обучение са 1104 безработни. Професиите, в които се обучават курсистите, са от професионалните направления: аудио-визуални изкуства и техники, компютърни науки, приложна информатика, строителство, градинарство (паркове и градини), производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи, хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, а ключовите компетентности са насочени главно към придобиване на дигитални умения. Заявените работни места на първичния пазар на труда през септември са 17 063, като 65,8% от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места са заявени в преработващата промишленост (25,2%), образованието (14,2%), административните и спомагателните дейности и търговията (с 13,1%), хотелиерството и ресторантьорството (5,9%), строителството (4,7%), и др. Най-търсените групи професии през месеца са: преподаватели; оператори на стационарни машини и съоръжения; работници в добивната и преработващата промишленост, строителството и транспорта; продавачи; персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); квалифицирани работници по производството на храни, облекло, дървени изделия и сродни; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; металурзи, машиностроители и сродни на тях и занаятчии и др.

Равнище на безработица

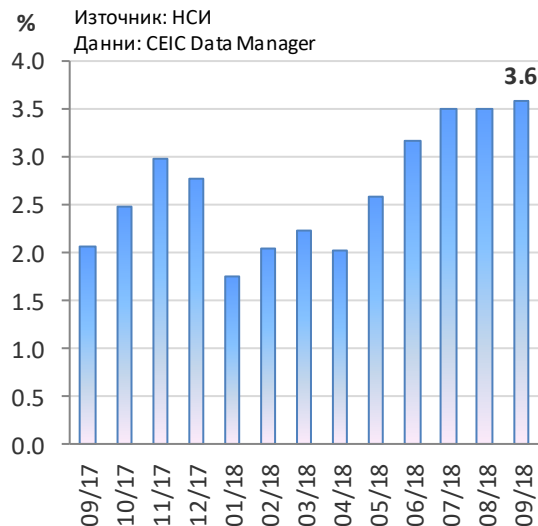

Инфлация

През септември 2018 месечната инфлация в България е 0,3%, годишната инфлация достига 3,6%, а средногодишната е 2,7%

Индексът на потребителските цени за септември 2018 г. спрямо август 2018 г. е 100.3%, т.е. месечната инфлация е 0.3%. Инфлацията от началото на годината (септември 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 2.1%, а годишната инфлация за септември 2018 г. спрямо септември 2017 г. е 3.6%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2017 - септември 2018 г. спрямо периода октомври 2016 - септември 2017 г. е 2.7%. Хармонизираният индекс на потребителските цени за септември 2018 г. спрямо август 2018 г. е 99.7%, т.е. месечната инфлация е минус 0.3%. Инфлацията от началото на годината (септември 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 2.5%, а годишната инфлация за септември 2018 г. спрямо септември 2017 г. е 3.6%. Основна причина за намалението на общия ХИПЦ, който измерва изменението на цените на стоките и услугите, използвани от всички домакинства на територията на страната (включително и чуждестранните), е намалението на цените в групите „Развлечения и култура“ и „Ресторанти и хотели“. Различният обхват на ИПЦ и ХИПЦ и съответно различната структура на потреблението са причина за различните стойности на двата индекса. Средногодишната инфлация за периода октомври 2017 - септември 2018 г. спрямо периода октомври 2016 - септември 2017 г. е 2.3%.

Инфлация на годишна база

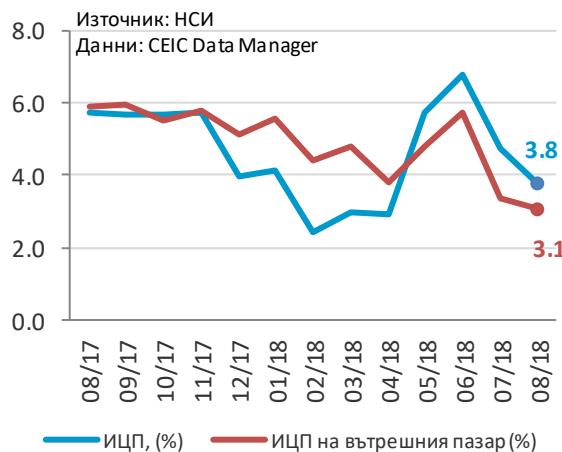

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през август 2018 г. намалява с 0,1% в сравнение с предходния месец и нараства с 3,8% спрямо август 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2018 г. нараства с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,1%

По данни на НСИ **общият индекс на цените на производител** през август 2018 г. намалява с 0,1% спрямо предходния месец. По-ниски цени са регистрирани в добивната промишленост - с 2,6%, в преработващата промишленост - с 0,2%, а при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отчетено покачване на цените с 0,3%. По-съществен спад на цените в преработващата промишлеността покачване е отчетено при: производството на превозни средства, без автомобили - с 1,1%, производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 0,8%, и печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 0,6% се наблюдава при производството на основни метали - с 2,5%. **Общият индекс на цените на производител през август 2018 г. нараства с 3,8% в сравнение със същия месец на 2017 година.** Увеличение на цените е регистрирано в преработващата промишленост - с 4,3%, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 3,3%, а в добивната промишленост е отчетено намаление с 1,9%. В преработващата промишленост по-съществен ръст на цените се наблюдава при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 5,4%, производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 5,3%, и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 4,4%. Намаление на цените е регистрирано при производството, некласифицирано другаде - с 1,1%.

Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

Октомври 2018 г.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2018 г. се покачва с 0,1% спрямо предходния месец. Нарастване на цените е регистрирано в преработващата промишленост - с 0,4%, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,1%, а намаление е отчетено в добивната промишленост - с 2,5%. В преработващата промишленост по-високи цени спрямо предходния месец се наблюдават при производството на превозни средства, без автомобили - с 2,0%, и при производството на химични продукти - с 1,1%. По-ниски цени са отчетени при производството на електрически съоръжения - с 0,3%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2018 г. нараства с 3,1% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано в преработващата промишленост и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - по 3,3%, а в добивната промишленост е отчетено намаление на цените с 0,8%. През август 2018 г. по-високи цени в преработващата промишленост спрямо август 2017 г. са отчетени при: производството на химични продукти - с 4,7%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 4,6%, и производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 4,1%. Намаление на цените се наблюдава при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти - с 0,5%, и при производството, некласифицирано другаде - с 0,4%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през август 2018 г. намалява с 0,6% в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост при производството, некласифицирано другаде е отчетено намаление на цените с 0,7%. По-съществен спад е регистриран при производството на основни метали - с 3,0%, а покачване се наблюдава при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 1,8%, а в други - с 0,8%. Индексът на цените на производител на международния пазар през август 2018 г. нараства с 4,9% в сравнение със същия месец на 2017 година. В преработващата промишленост цените се покачват с 5,2%. По-високи цени са регистрирани при: производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - със 7,3%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,6%, и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 5,3%. Намаление на цените се наблюдава при производството на мебели - с 1,5%, и при производството, некласифицирано другаде - с 1,4%.

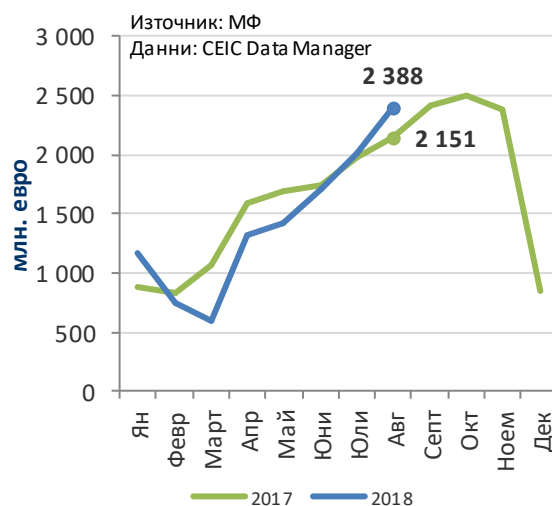
ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец август 2018 г. е положително в размер на 2 388,1 млн. лв. и заема 2,3% от прогнозния БВП

По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет, салдото по КФП на касова основа към месец август 2018 г. е положително в размер на 2 388,1 млн. лв. (2,3% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 2 535,2 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 147,1 млн. лева. Постъпилите приходи и помощи по КФП към август 2018 г. са в размер на 25 975,8 млн. лв. или 68,0% от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 2 397,7 млн. лв. (10,8%), а постъпленията от помощи нарастват с 293,3 млн. лв. (29,5%). Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 21 344,1 млн. лв., което представлява 68,5% от планираните за годината данъчни приходи. Съпоставено с данните към месец август 2017 г. данъчните постъпления нарастват номинално с 10,0% (1 941,6 млн. лева). Приходите от преки данъци са в размер на 3 978,3 млн. лв. или 69,1% от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 422,9 млн. лева (11,9%). Приходите от косвени данъци са в размер на 10 348,2 млн. лв., което е 68,3% от разчетите за годината. Съпоставено с данните към август 2017 г., постъпленията в групата нарастват със 706,2 млн. лв. (7,3%). Постъпленията от ДДС са в размер на 6 777,1

Бюджетна позиция

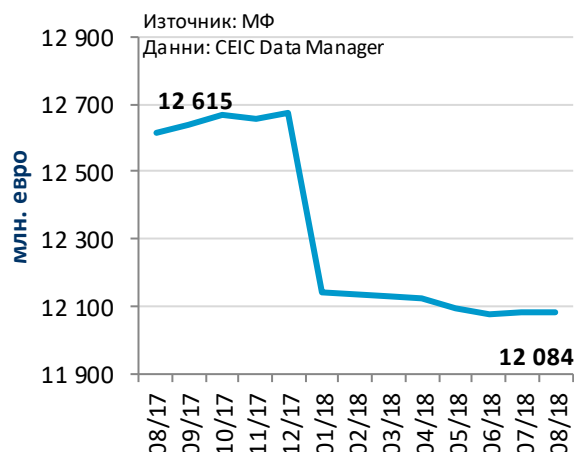
млн. лв. или 69,3% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 31.08.2018 г. е 67,0 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 3 386,2 млн. лв. (65,8% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 157,4 млн. лв. или 82,8% от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 833,7 млн. лв. или 75,9% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 6 184,0 млн. лв., което представлява 67,7% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 13,7% (744,6 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 3 343,6 млн. лв., което представлява 71,1% изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 1 288,1 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към август 2018 г. възлизат на 23 587,7 млн. лв., което е 60,0% от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 21 133,4 млн. лева. Номиналното нарастване се дължи както на по-високия размер на разходите по националния бюджет, така и на нарастването на разходите по сметките за средствата от Европейския съюз. Ръстът на разходите по националния бюджет се дължи основно на по-високия размер на здравноосигурителните и социалните плащания (базов ефект при разходите за пенсии от увеличението от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия от юли и октомври, както и новото увеличение на пенсиите от юли 2018 г.), по-високите разходи за персонал основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование и др., докато по сметките за средства от ЕС нарастват основно капиталовите разходи. Нелихвените разходи са в размер на 22 261,6 млн. лв., което представлява 59,7% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към август 2018 г. са в размер на 20 328,1 млн. лв. (65,4% от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 895,8 млн. лв. (30,8% от разчетите към ЗДБРБ за 2018 г.). Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 37,6 млн. лв. Лихвените плащания са в размер на 587,8 млн. лв. или 81,4% от планираните за 2018 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.08.2018 г. от централния бюджет възлиза на 738,2 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.08.2018 г. е 10,9 млрд. лв., в т.ч. 10,6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,3 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Държавен дълг

Към края на август 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 083,6 млн. евро. и заема 22,6% от прогнозния БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на август 2018 г. възлиза на 12 083,6 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 958,7 млн. евро, а външните 9 124,9 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 22,6%, като делът на вътрешния дълг е 5,5%, а на външния дълг – 17,1%. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,5%, а външните – от 75,5%. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 август 2018 г. е в размер на 305,9 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,4 млн. евро, а външните – 271,5 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,6%. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на август 2018 г. достига до 11 411,8 млн. евро или 21,3% от брутният вътрешен продукт (БВП). Вътрешните задължения са в размер на 2 887,4 млн. евро, а външните – в размер на 8 524,4 млн. евро. Държавногарантираният дълг през август 2018 г. възлиза на 971,4 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,4 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,8%.

Дълг подсектор "Централно управление"

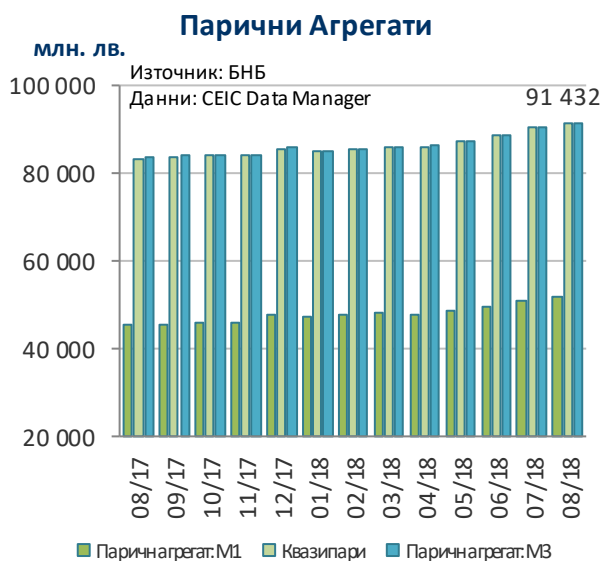

ПАРИЧЕН СЕКТОР

През август 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) са в размер на 91,462 млрд. лв. (88,6% от БВП) и се увеличават на годишна база с 9,6%. Вътрешният кредит, възлиза на 56,291 млрд. лв. и нараства спрямо август 2017 г. с 8,1%

По данни на БНБ през август 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 9,6% при годишно нарастване от 10,4% през юли 2018 година. В края на август 2018 г. широките пари са 91,462 млрд. лв. (88,6% от БВП) при 90,443 млрд. лв. към юли 2018 г. (87,6% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през август 2018 г. с 14% на годишна база (15,7% годишен ръст през юли 2018 година). В края на август 2018 г. депозитите на неправителствения сектор са 76,046 млрд. лв. (73,7% от БВП), като годишното им увеличение е 8% (8,8% годишно повишение през юли 2018 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 23,848 млрд. лв. (23,1% от БВП) в края на август 2018 година. В сравнение със същия месец на 2017 г. те се увеличават с 14% (16,4% годишно повишение през юли 2018 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 22,5% на годишна база през август 2018 година (18% годишно понижение през юли 2018 г.) и в края на месеца достигат 2,600 млрд. лв. (2,5% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 49,598 млрд. лв. (48% от БВП) в края на август 2018 година. Те се увеличават със 7,6% спрямо същия месец на 2017 г. (7,3% годишно нарастване през юли 2018 година). Нетните вътрешни активи са 55,364 млрд. лв. в края на август 2018 година. Те се увеличават с 8,4% спрямо същия месец на 2017 г. (8,7% годишно повишение през юли 2018 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 56,291 млрд. лв. и нараства спрямо август 2017 г. с 8,1% (8,1% годишно увеличение през юли 2018 година). През август 2018 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 8,2%, достигайки 58,068 млрд. лв. (7,5% годишно увеличение през юли 2018 година). В края на август 2018 г. кредитите за неправителствения сектор са 56,496 млрд. лв. (54,7% от БВП) при 56,162 млрд. лв. към юли 2018 г. (54,4% от БВП). През август 2018 г. те се увеличават на годишна база със 7,6% (7,1% годишно повишение през юли 2018 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 95 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 126,4 млн. лв. (в т. ч. 10,4 млн. лв. през август 2018 година), а обратно изкупените кредити – 31,4 млн. лв. (през август 2018 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 4,2% на годишна база през август 2018 г. (3,4% годишно повишение през юли 2018 г.) и в края на месеца достигат 32,491 млрд. лв. (31,5% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 21,335 млрд. лв. (20,7% от БВП) в края на август 2018 година. Спрямо същия месец на 2017 г. те се увеличават с 10,2% (10% годишно повишение през юли 2018 година). В края на август 2018 г. жилищните кредити са 10,150 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 9,6% (9,2% годишно увеличение през юли 2018 година). Потребителските кредити възлизат на 8,901 млрд. лв. и се увеличават с 15,4% спрямо август 2017 г. (15% годишно повишение през юли 2018 година). На годишна база другите кредити намаляват с 10,4% (6,4% годишно понижение през юли 2018 г.), като достигат 951.9 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2,670 млрд. лв. (2,6% от БВП) в края на август 2018 година. В сравнение с август 2017 г. те се увеличават с 35% (35,9% годишно повишение през юли 2018 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Към края на септември 2018 г. SOFIX о отчете спад от 1.18% до 624.39 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGVX 40 се понижи с 0.29% до 121.93 пункта. Средно претегленият BG TR30 се понижи с 0.24% до 520.34 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 0.61% до 117.79 пункта

През септември основният индекс на БФБ-София SOFIX о отчете спад от 1.18% до 624.39 пункта. Припомняме, че изме-

рителят на "сините чипове" завърши 2017 година с повишение от 15.77% на годишна база до 677.45 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 0.29% до 121.93 пункта през септември. Средно претегленият BG TR30 се понижи с 0.24% до 520.34 пункта през септември. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 0.61% до 117.79 пункта през септември. От включените в SOFIX емисии на 15 компании, през септември тази година съотношението между губещи и печеливши е 8:6, като губещите са с две повече от печелившите и една без промяна. Година по рано, през септември 2017 г., съотношението беше доста по-негативно, като съотношението беше 10 към 5, а губещите бяха два пъти повече от печелившите емисии. За разлика от август, когато имаше губеща с повече от 10% емисия (-17.44% - Трейс груп холд, заради катастрофата край Своге), през осмия месец няма емисия със загуба над 10 на сто. Оборътът през септември е 6 328 635 лв. и по-малък от този през август, когато бяха отчетени сделки с емисии от SOFIX в размер на 7 444 442 лв. От 25 септември 2018 година в състава на SOFIX влизат: М+С хидравлик АД-Казанлък и Елана Агрокредит АД-София, на мястото на Индустириален Холдинг България АД-София и Доверие Обединен Холдинг АД-София. И през септември, както и през август сделки за над 1 млн. лева са реализирали само 2 компании: Софарма (1 373 097 лв.) и ТБ Централна кооперативна банка (1 030 693 лв.), докато година по-рано през същия месец са били 7 емисии. Челната петица се допълва от М+С Хидравлик (836 394 лв.), Еврохолд България (684 916 лв.) и Химимпорт (662 393 лв.). И през септември 2018 г. Софарма запазва лидерската позиция по пазарна капитализация (547 279 470 лв.), следвана от Химимпорт (512 843 011 лв.). Челната петорка се допълва от ТБ Първа инвестиционна банка (427 900 000 лв.), Еврохолд България (325 917 240 лв.) и М+С хидравлик (317 533 860 лв.). Холдингите през септември са с два по-малко от август, тъй като от състава на основния индекс на БФБ от 25 септември излязоха Индустириален Холдинг България АД-София и Доверие Обединен Холдинг АД-София. От останалите пет холдинга два са на печалба - Трейс груп холд (+3.11%) и Стара планина холд (+0.75%), а три са на загуба: Сирма груп холдинг (-1.16%), Еврохолд България (-1.21%) и Холдинг Варна (-2.63%). Компанията с най-голям оборот за месец септември 2018 г. е 235 Холдингс АД, с реализиран обем от 5 033 840 лева. На второ място се нарежда Атоменергоремонт АД с реализиран обем от 1 501 829 лева. В класацията има един представител на дружествата със специална инвестиционна цел. С най-малък брой сключени сделки в класацията са 235 Холдингс АД и Атоменергоремонт АД, а с най-голям Софарма АД, Химимпорт АД и Индустириален Холдинг България АД. Най-печеливша компания през месец септември 2018 г. е 235 Холдингс АД, което постига ръст от 76.06%. На второ място се нарежда М+С хидравлик АД, следвано от Актив Пропъртис АДСИЦ с ръст от 5.24%. Последните две компании в класацията отбелязват едноцифрени ръстове, съответно НЕО ЛОНДОН КАПИТАЛ ЕАД с ръст от 4.17% и Индустириален Холдинг България АД с ръст от 3.14%. Топ 5 на губещите компании през месец септември 2018 г. се оглавява от Албена АД със спад от 6.54%. На второ място е Монбат АД със спад от 4.38%. Останалите три компании в класацията отбелязват също едноцифрени спадове.

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
09.2017	688.1	134.3	114.9	559.3
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	547.9
12.2017	677.5	132.0	116.1	556.0
01.2018	712.7	138.2	115.4	571.6
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0
03.2018	649.2	128.5	114.9	536.3
04.2018	658.1	130.0	115.5	540.4
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
06.2018	634.3	124.9	116.2	525.4
07.2018	634.0	122.7	115.9	525.5
08.2018	631.8	122.3	117.1	521.6
09.2018	624.4	121.9	117.8	520.3

Източник: Българска фондова борса-София

БАНКОВ СЕКТОР

Към края на август 2018 г. агрегирането нетна печалба на банковата система в България нараства с 19,1% на годишна база до 1,088 млн. лева. БНБ въвежда нов антицикличен буфер за банките от 1 октомври 2019 г.

По данни на БНБ печалбата на банковата система в края на август 2018 г. е 1088 млн. лв. (при 913 млн. лв. за същия период на миналата година). Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за осемте месеца са 301 млн. лв. (при 329 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN'000)	31.08. 2017	31.08. 2018	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	2 046 278	2 010 218	-1.8
Разход от лихви	256 262	199 169	-22.3
Нетен лихвен доход	1 790 016	1 811 049	1.2
Обезценки	329 405	301 307	-8.5
Приходи от такси и комисиони	755 112	818 648	8.4
Разходи за такси и комисиони	97 311	117 832	21.1
Нетен доход от такси	657 801	700 816	6.5
Административни разходи	1 051 562	1 108 199	5.4
Разходи за персонал	525 275	562 965	7.2
Нетен оперативен приход	2 522 397	2 721 601	7.9
Нетна печалба	913 228	1 087 961	19.1

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

Към края на август 2018 г. активите на банковата система нарастват на месечна база с 0,7% и с 8,8% на годишна база до 103,0 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 96,6%. Брутният кредитен портфейл (без кредитите и авансите за секторите централни банки и кредитни институции) се увеличава през месеца с 0,7% и със 7,6% на годишна база до 60,2 млрд. лв. Нарастват кредитите за нефинансови предприятия (с 0,2% на месечна база и с 4,1% на годишна база), за други финансови предприятия (с 3,0% на месечна база и с 28,6% на годишна база), за домакинства (с 0,9% на месечна база и с 10,6% на годишна база) и за сектор държавно управление (с 14,4% на месечна база и с 15,6% на годишна база). Привлечените средства от клиенти в банковата система са увеличени през месеца с 1,1% на месечна база и с 9,2% на годишна база до 82,3 млрд. лева. Относителният им дял в БВП е 77,9%. Растеж има при депозитите на домакинства (с 0,9% на месечна база и с 8% на годишна база) до 51,6 млрд. лева, на други финансови предприятия (2,5% на месечна база при спад от 17,7% на годишна база) до 2,9 млрд. лева и на сектор държавно управление (с 20,2% на месечна база и с 53,9% на годишна база) до 2,8 млрд. лева. Намаление е отчетено при депозитите на нефинансови предприятия (с 68 млн. лв., 0,3% на месечна база при ръст от 12,2% на годишна база) до 25,7 млрд. лева.

България	31.08.2017	31.12.2017	31.07.2018	31.08.2018	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА	94 684 945	95 850 484	102 286 880	103 004 025	0.7	8.8	7.5	95.2
Кредити за държавно управление	619 510	614 592	626 101	716 337	14.4	15.6	16.6	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	33 338 755	33 516 791	34 634 871	34 715 905	0.2	4.1	3.6	32.1
Кредити на финансови предприятия	2 382 753	2 352 930	2 975 516	3 064 359	3.0	28.6	30.2	2.8
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	19 598 320	19 972 030	21 500 375	21 684 019	0.9	10.6	8.6	20.1
Жилищни	9 142 240	9 444 146	10 316 315	10 423 516	1.0	14.0	10.4	9.6
Потребителски	9 099 904	9 264 095	10 129 285	10 235 688	1.1	12.5	10.5	9.5
Микро и други кредити	1 356 176	1 263 789	1 054 775	1 024 815	-2.8	-24.4	-18.9	0.9
ОБЩО КРЕДИТИ	55 939 338	56 456 343	59 736 863	60 180 620	0.7	7.6	6.6	55.7
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	76 218 959	76 747 619	82 295 942	83 220 001	1.1	9.2	8.4	77.0
Депозити на Държавно управление	1 859 158	1 824 421	2 381 392	2 862 103	20.2	53.9	56.9	2.6
Депозитина Нефинансови предприятия	22 979 877	23 709 705	25 858 165	25 790 344	-0.3	12.2	8.8	23.8
Депозити на Други финансови предприятия	3 606 173	2 842 120	2 895 271	2 969 086	2.5	-17.7	4.5	2.7
Депозити на Домакинства	47 773 751	48 371 373	51 161 114	51 598 468	0.9	8.0	6.7	47.7
Собствен капитал	12 274 789	12 468 136	12 219 745	12 358 686	1.1	0.7	-0.9	11.4
Нетна печалба	913 228	1 088 190	950 557	1 087 961		19.1		
Банкови показатели (%)								
ROE	11.2	9.5	13.3	13.2	-0.1	2.0	3.7	
ROA	1.4	1.2	1.6	1.6	0.0	0.1	0.3	
Капиталова адекватност	n.a.	22.1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
Ликвидно покритие (%)	n.a.	n.a.	325.9	349.2	23.3	n.a.	n.a.	
Проблемни кредити	n.a.	10.2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
БВП	101 043 000	101 043 000	108 141 000	108 141 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

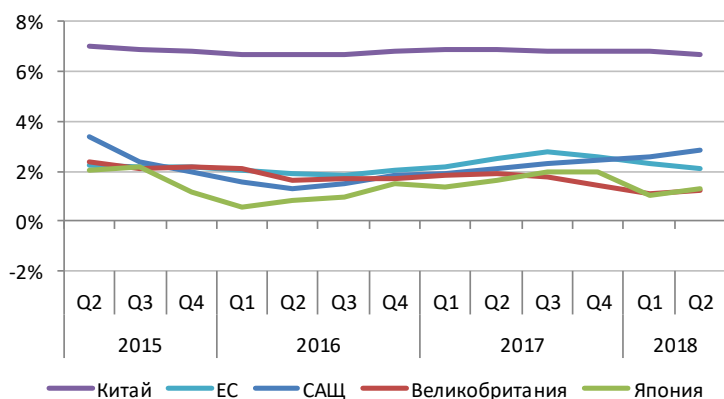
Източник: БНБ, МФ; Изчисления: ОББ

Собственият капитал в баланса на банковата система в края на август 2018 г. възлиза на 12,4 млрд. лв., като през месеца нараства със 139 млн. лв. (1,1%). Изчислените съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията (за допълнение на Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета) ликвиден буфер и нетни изходящи ликвидни потоци в края на август са съответно 24,5 млрд. лв. и 7,0 млрд. лв. Съотношението между двете величини – отношението на ликвидно покритие, е 349,2%.

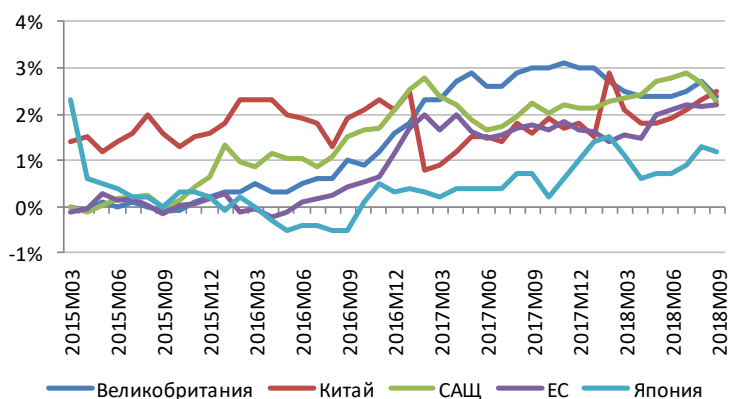
БНБ въвежда нов антицикличен буфер за банките от 1 октомври 2019 г. След една година българските банки ще трябва да заделят допълнително капитал, с който да покриват трупащия се в системата цикличен риск. Това става ясно от съобщение на БНБ, в което става ясно, че антицикличният буфер, който от въвеждането му досега беше 0%, е определен на 0,5%, считано от 1 октомври 2019 г. „Тенденциите в икономическата среда и кредитната активност дават основание да се смята, че страната се намира във възходящата фаза на икономическия и на финансовия цикъл. На фона на повишена икономическа активност вземанията на банковата система от неправителствения сектор нарастват с темпове над тези за последните години, особено в сегмента на кредитите за домакинства", се казва в съобщението на БНБ, която изтъква, че "в серия от свои действия до момента на кредитните институции бе посочвана необходимостта от поддържане на консервативни кредитни стандарти и адекватна капиталова подкрепа на растежа на кредитите". "Настоящите благоприятни икономически условия дават възможност за допълнително укрепване на капиталовата позиция на кредитните институции, с което да се увеличи устойчивостта им срещу загуби при бъдеща материализация на циклични системни рискове, произтичащи от евентуални неблагоприятни развития в икономическата среда. За съхраняването на високата устойчивост на банковата система към бъдещи развития с неблагоприятен характер ще допринесе поддържането на темпове на кредитен растеж и кредитни стандарти, отразяващи дългосрочния характер на кредитния риск в рамките на икономическия и финансовия цикъл". За българските банки въвеждане на буфера ще означава, че към тях ще се покачи изискването за базов капитал от първи ред (СЕТ1) с още 0.5% за всичките им рискови експозиции в страната, докато за тези към други държави важат аналогичните буфери, въведени от съответния местен надзор. Този допълнителен буфер се наслажда към останалите вече въведени от БНБ.

ПРИЛОЖЕНИЕ

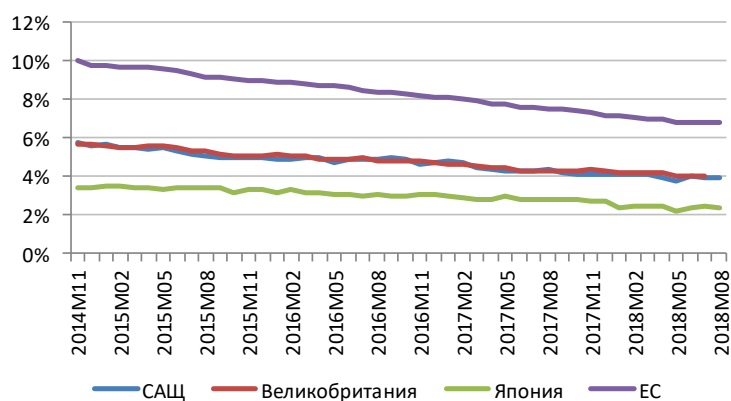
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

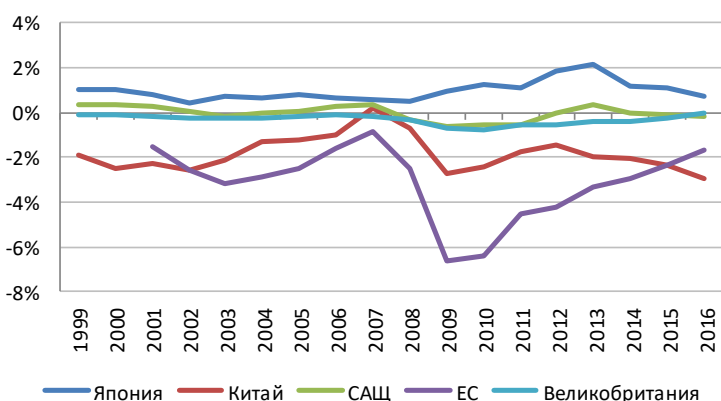
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

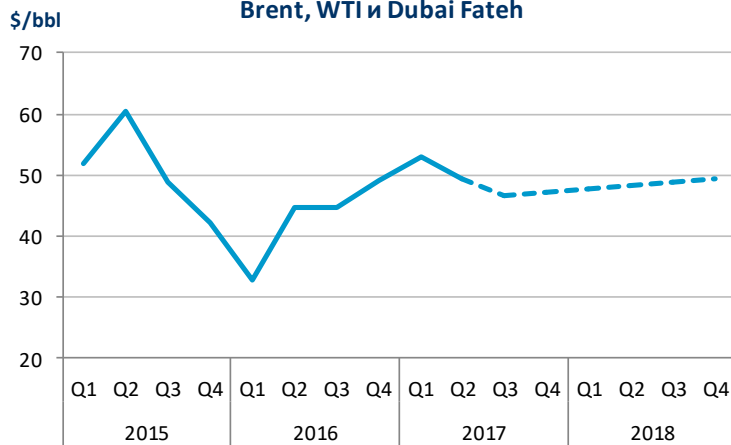

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

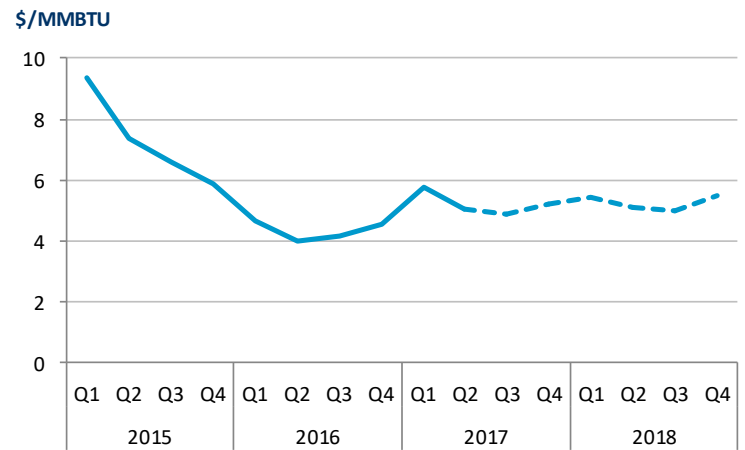

Международни цени на петролни продукти

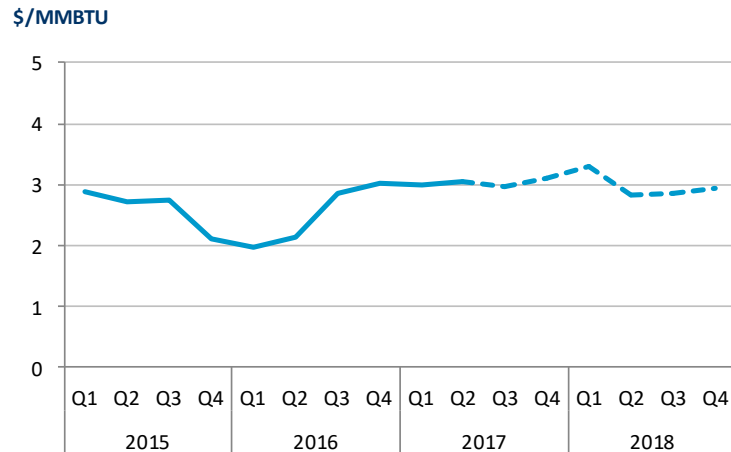
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

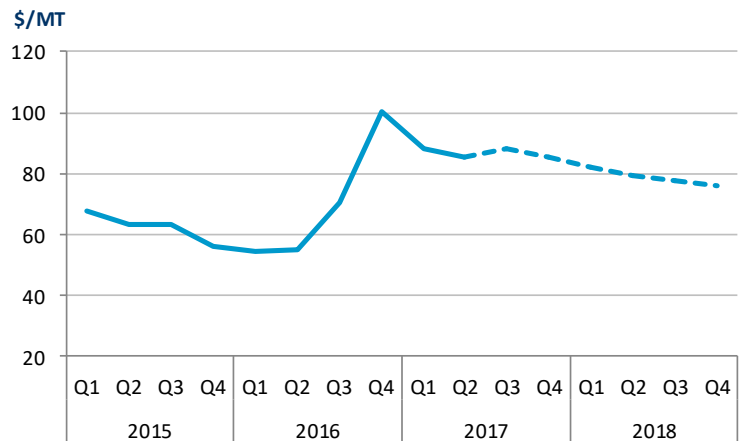
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

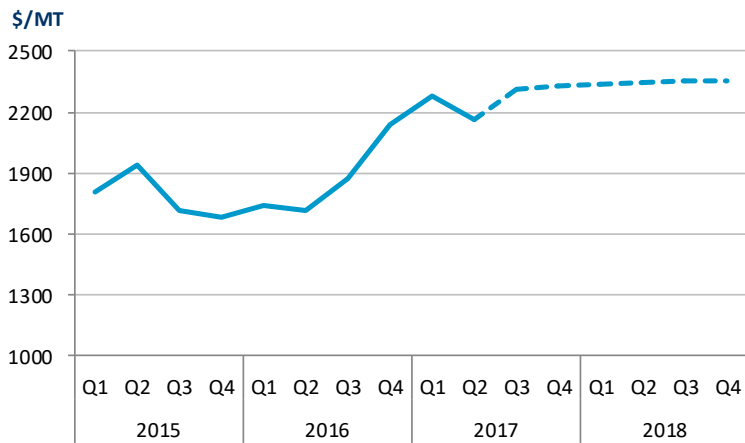

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

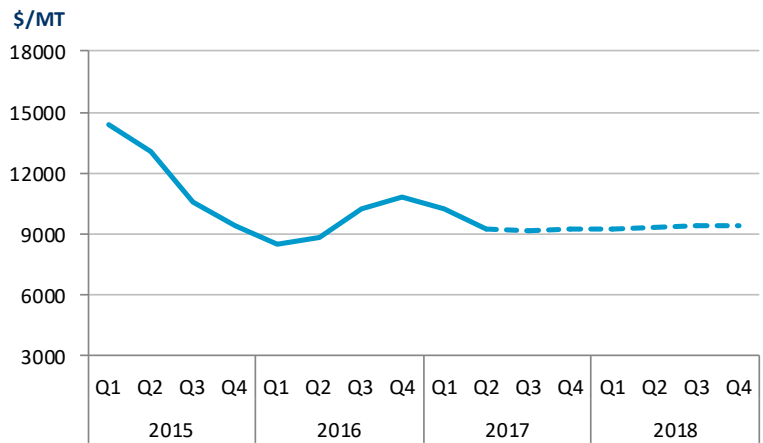

Международни цени на метали

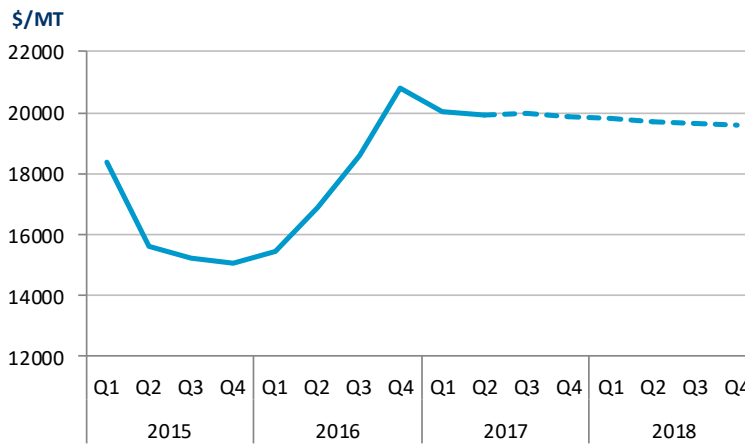
Олово

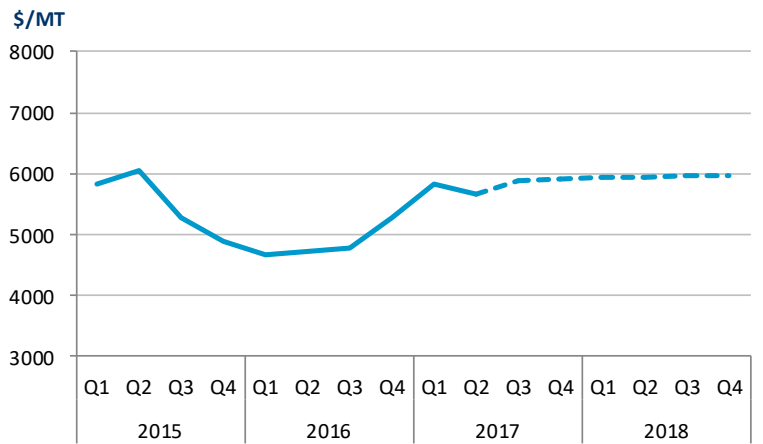
Никел

Калай

Мед

България: Цени на селскостопански продукти

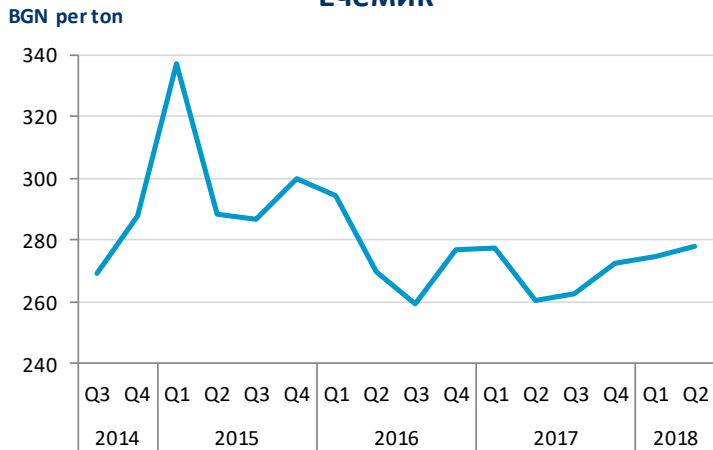
Царевица

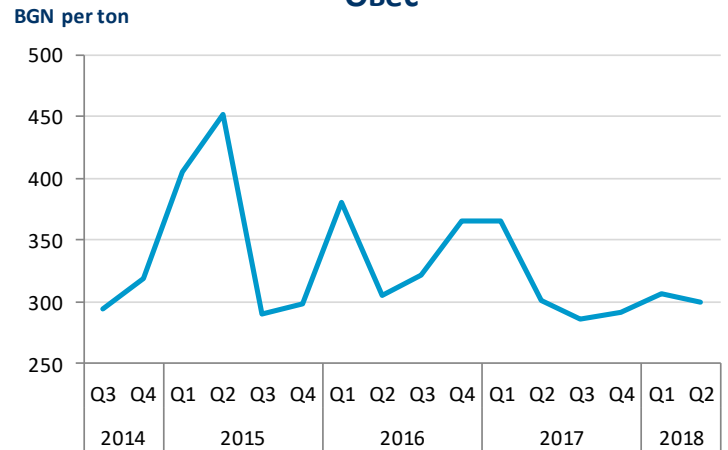
Твърда пшеница

Ечемик

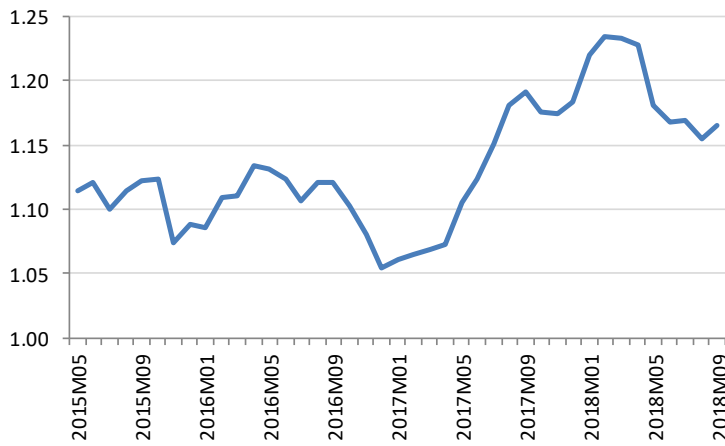
Овес

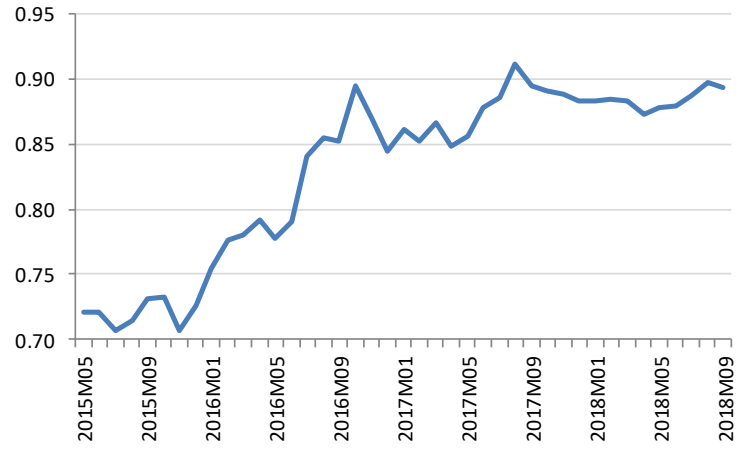

Международни валутни курсове

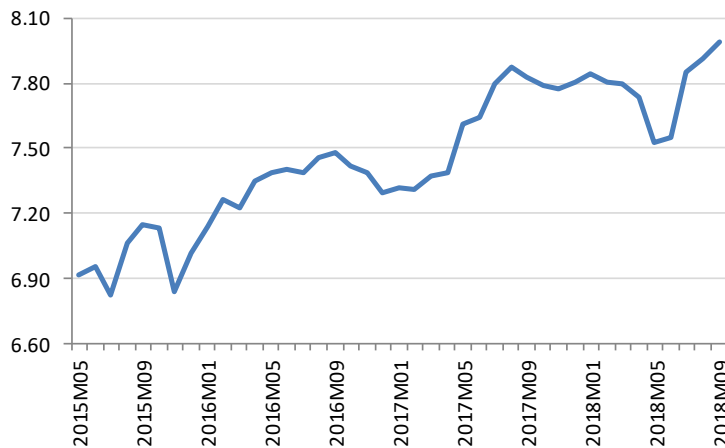
EUR/USD

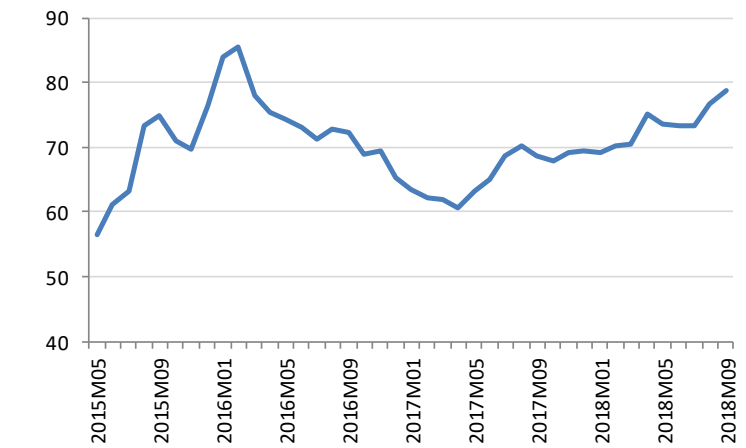
EUR/GBP

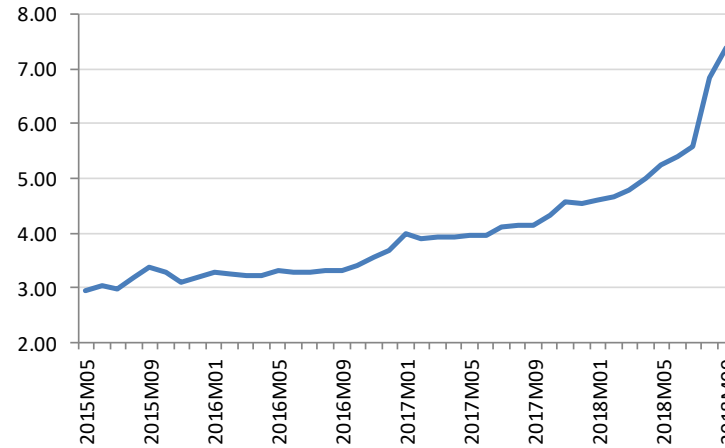
EUR/CNY

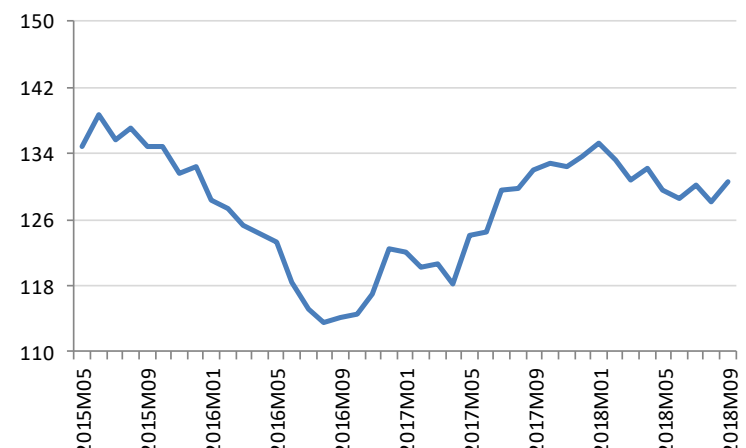
EUR/RUB

EUR/TRY

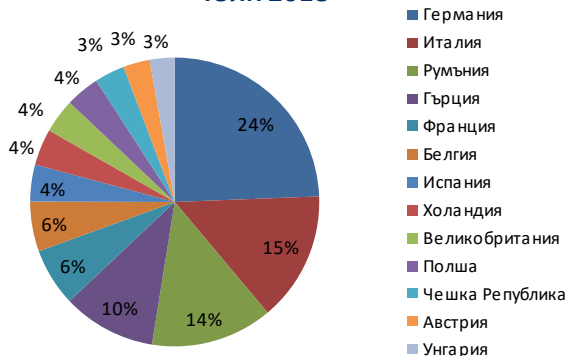

EUR/JPY

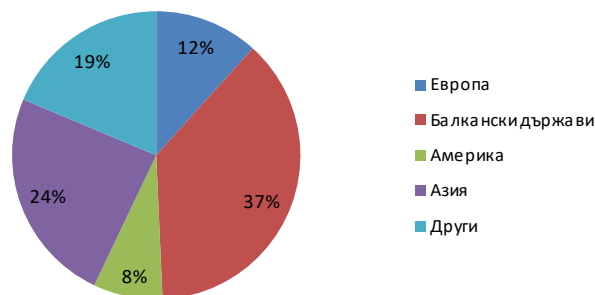

България: Външен сектор

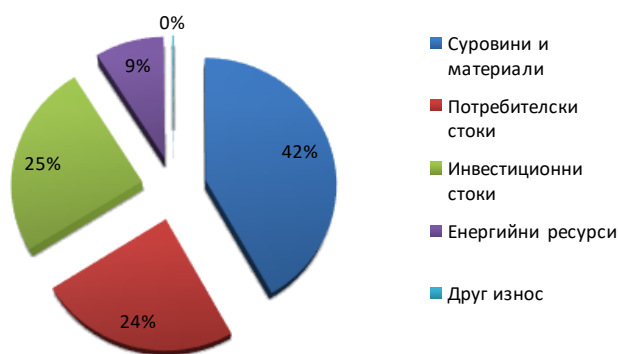
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Юли 2018

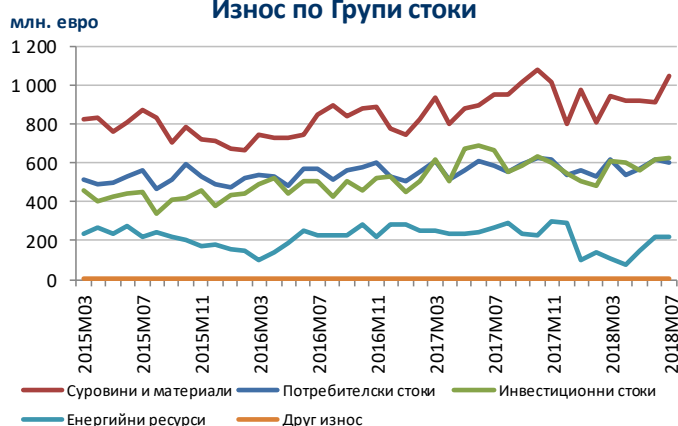
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Юли 2018

Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Юли 2018

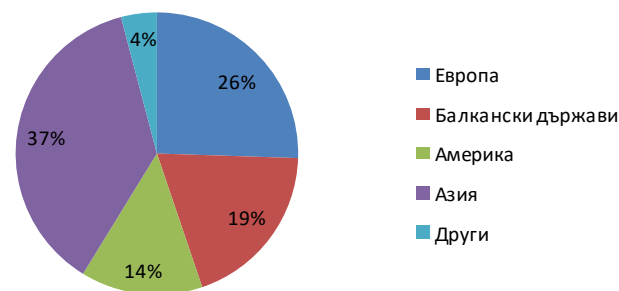
Износ по Групи стоки

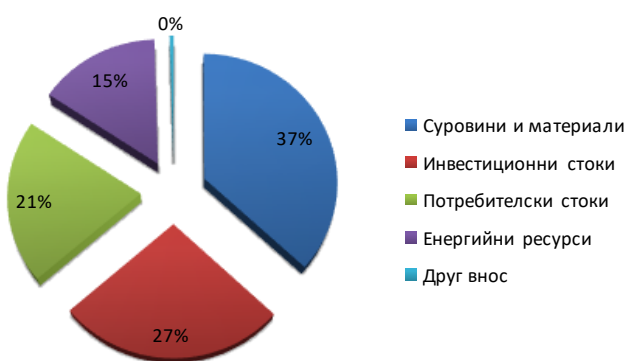
Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Юли 2018

Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Юли 2018

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Юли 2018

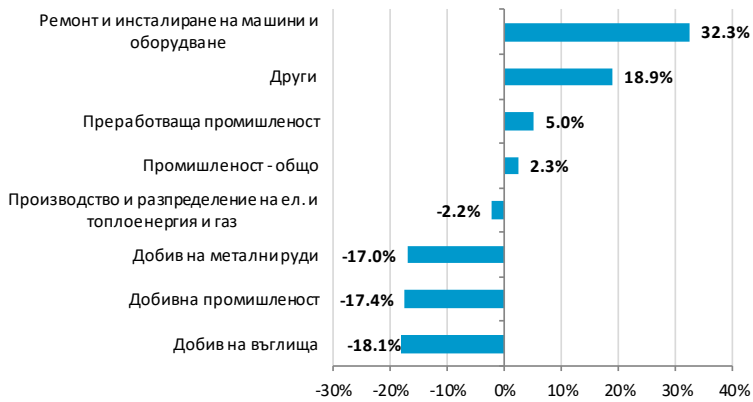

Внос по Групи стоки

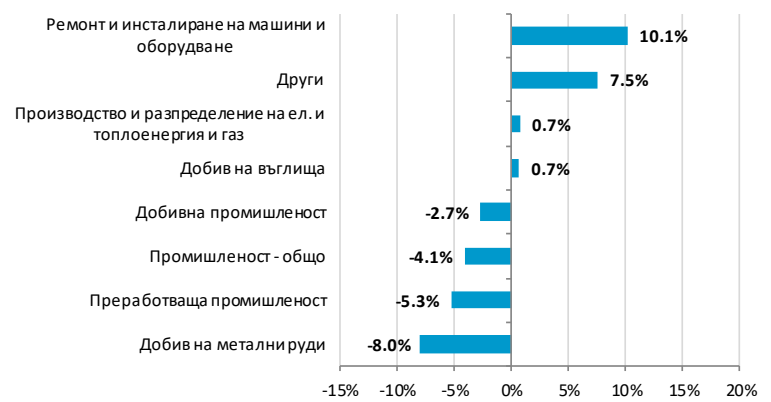

България: Реален сектор

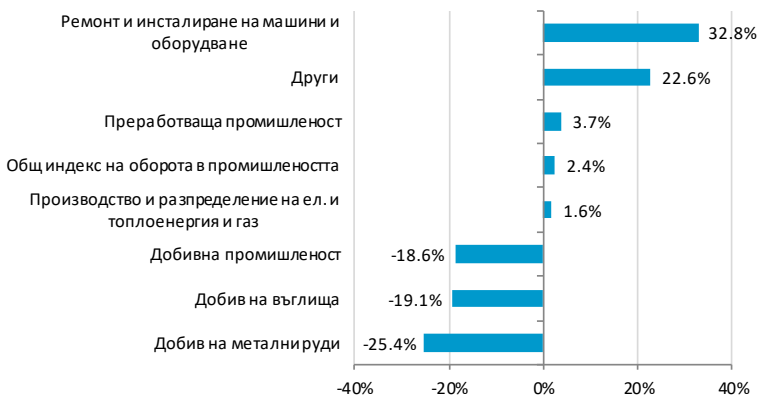
Индекс на промишленото производство: %
изменение през Август 2018 г. на годишна база

Индекс на промишленото производство: %
изменение през Август 2018 г. на месечна база

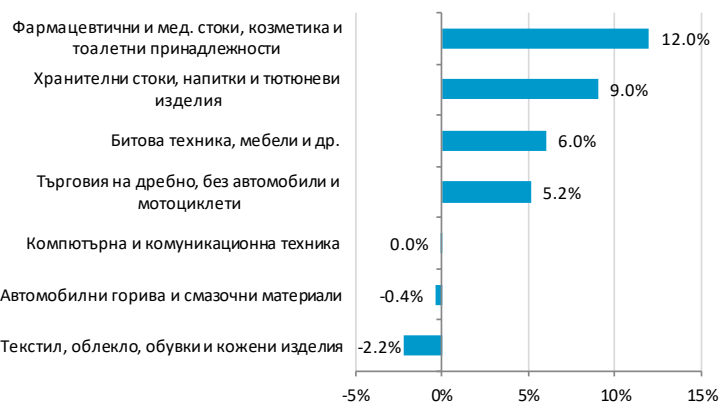
Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Август 2018 г. на годишна база

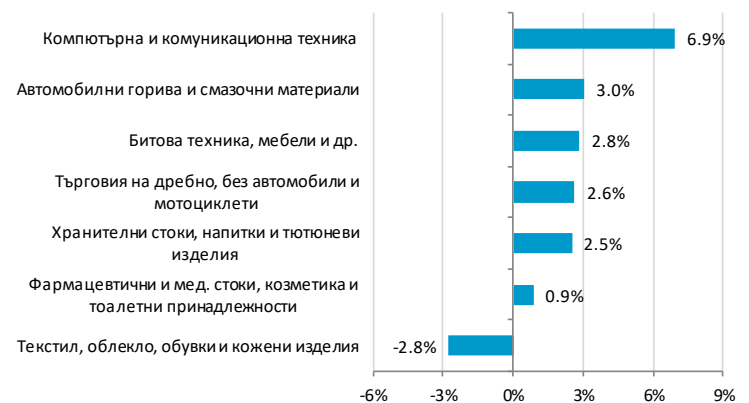
Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Август 2018 г. на месечна база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Август 2018 г. на годишна база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Август 2018 г. на месечна база

България: Реален сектор

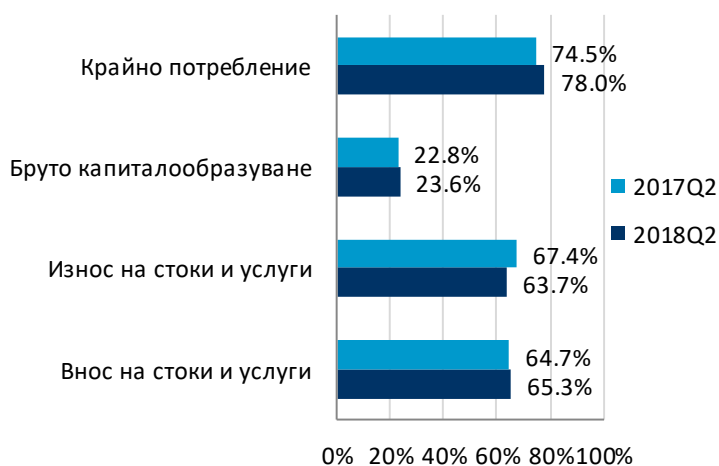
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. на 2018 г. спрямо предходното тримесечие

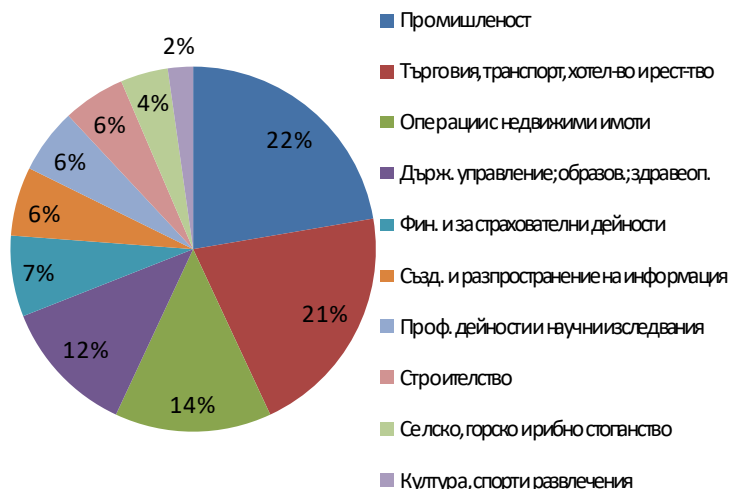
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през второ тримесечие на 2017 и 2018 г.

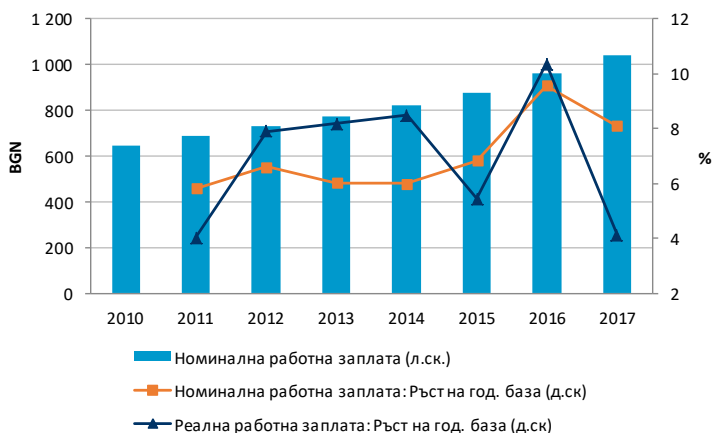

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q2 2018 г.

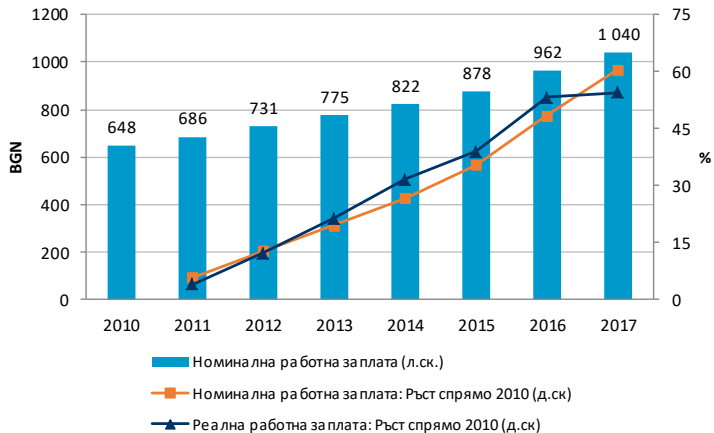

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

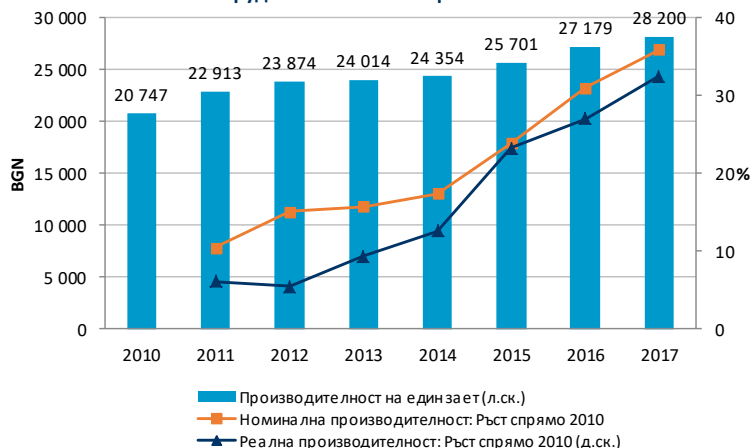
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

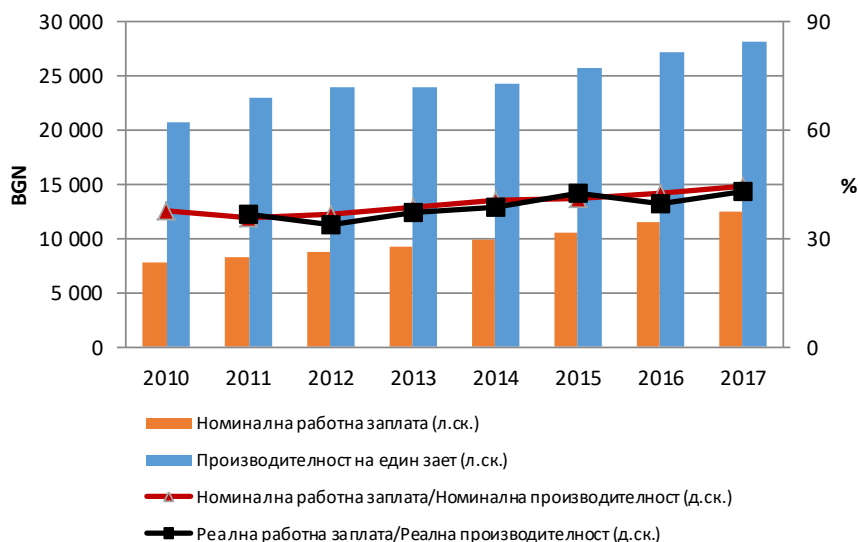
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

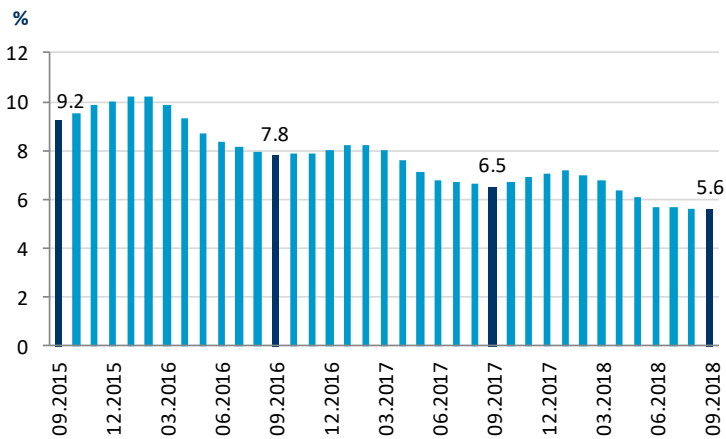

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

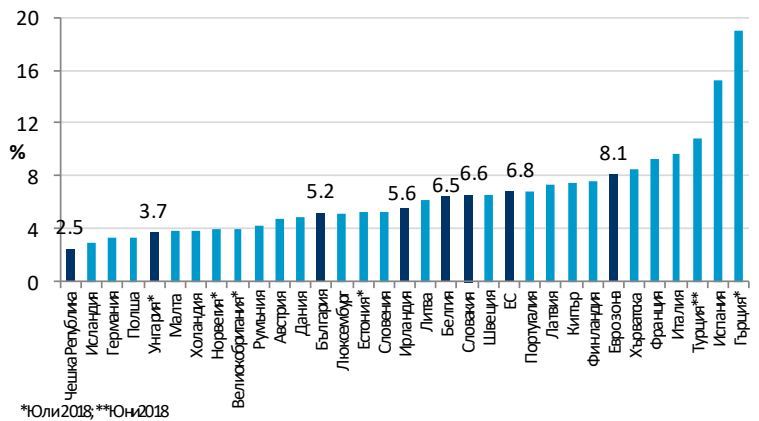

България: Реален сектор

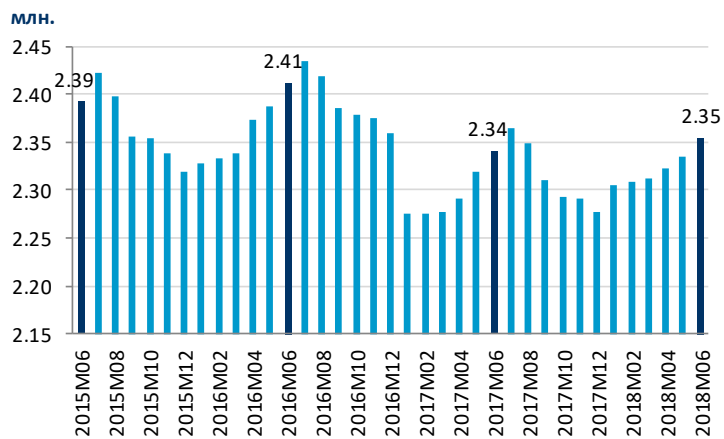
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

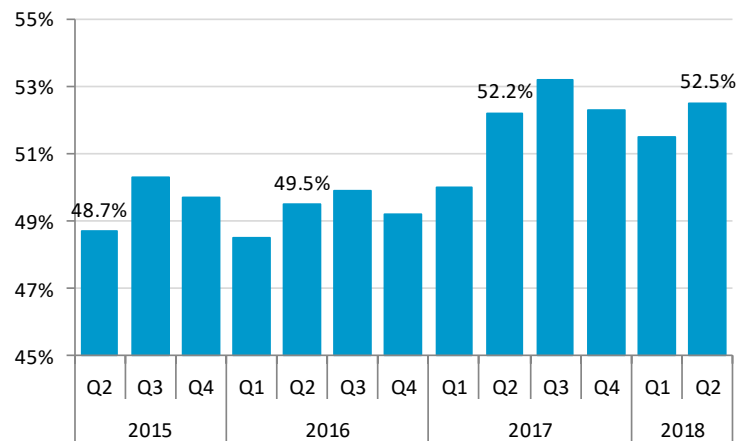
ЕС: Коэффициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Август 2018г.

България: Брой наети лица

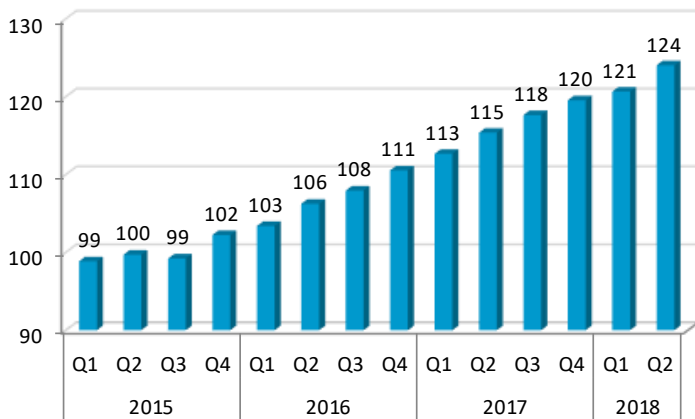

България: Коэффициент на заетост

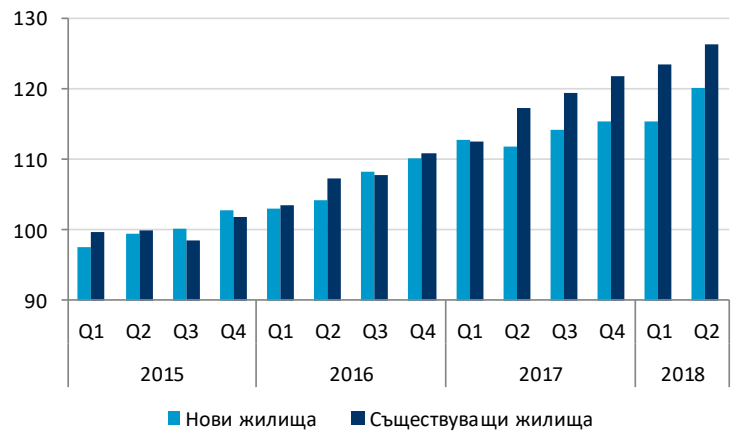

България: Реален сектор

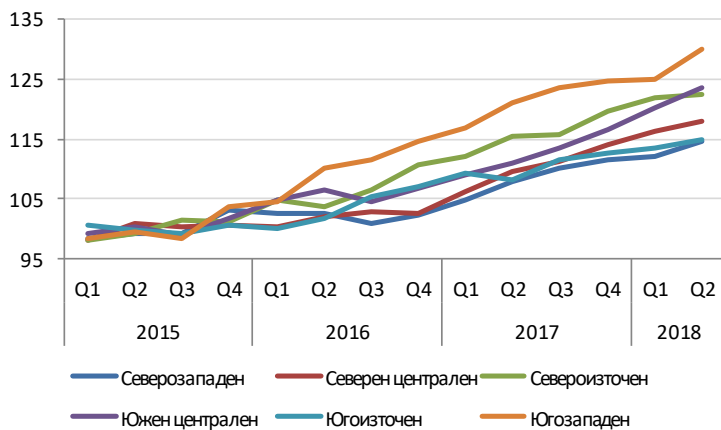
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

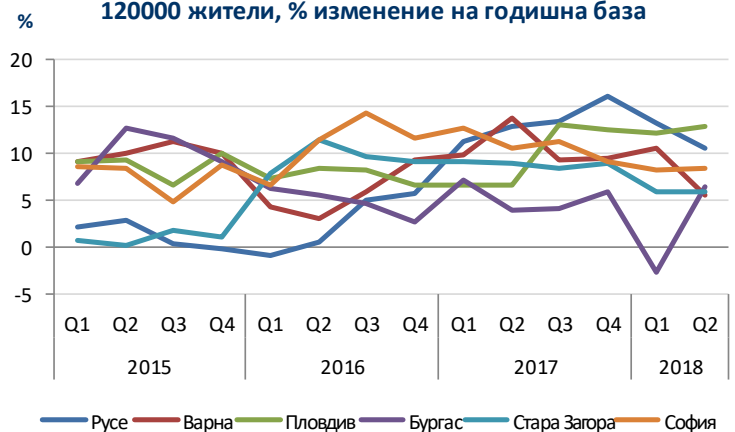
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

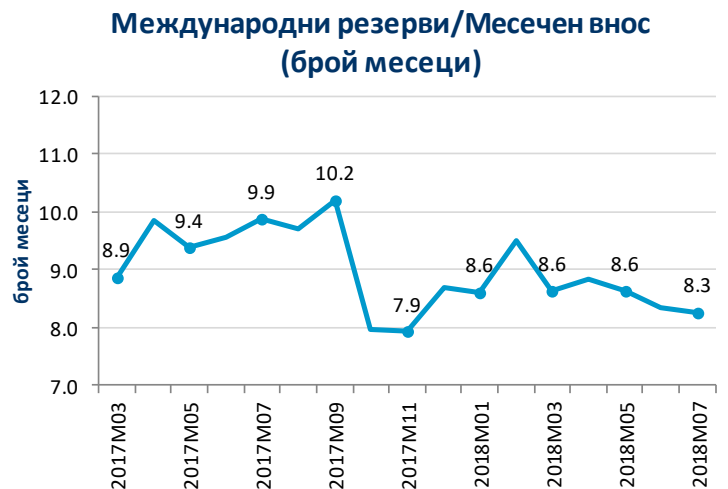
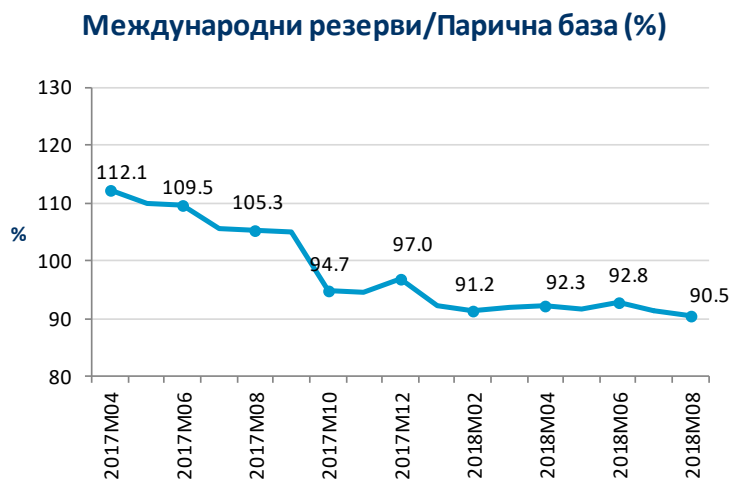
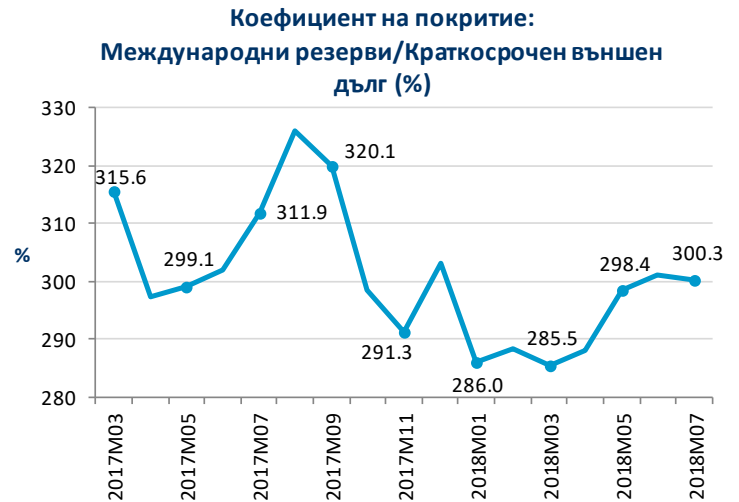
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % изменение на годишна база

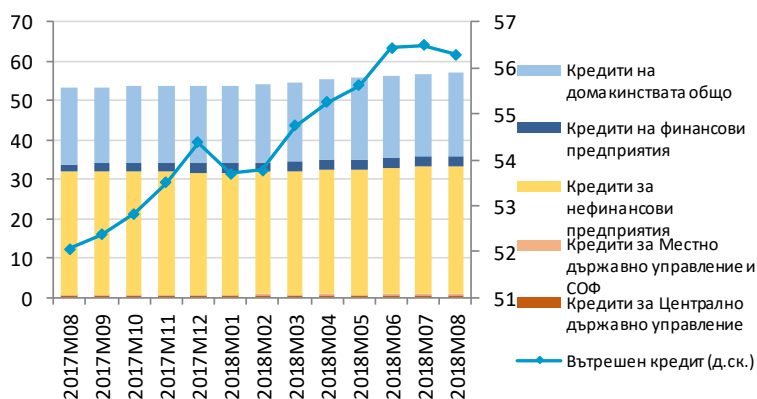
България: Паричен сектор

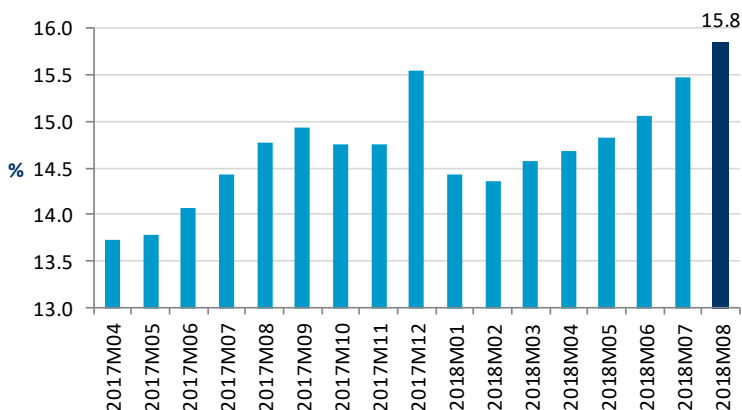

България: Паричен сектор

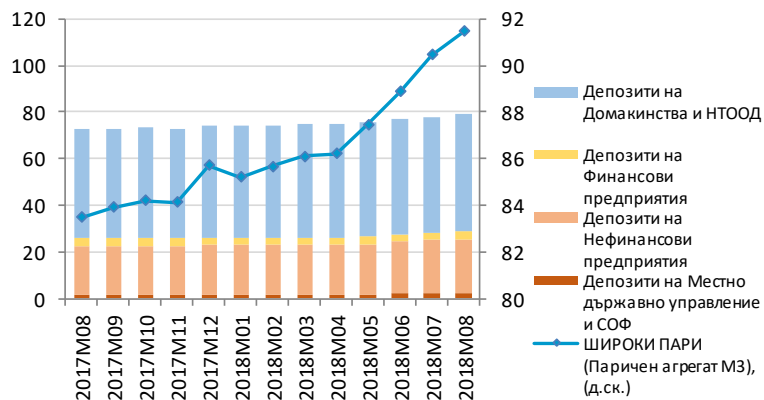
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

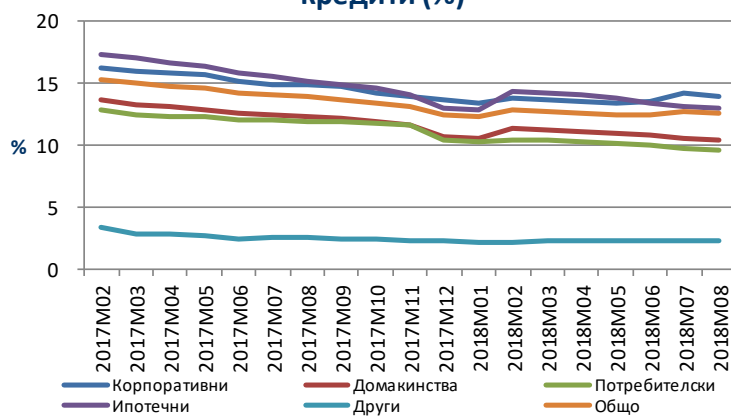
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (МЗ), (млрд. лв.)

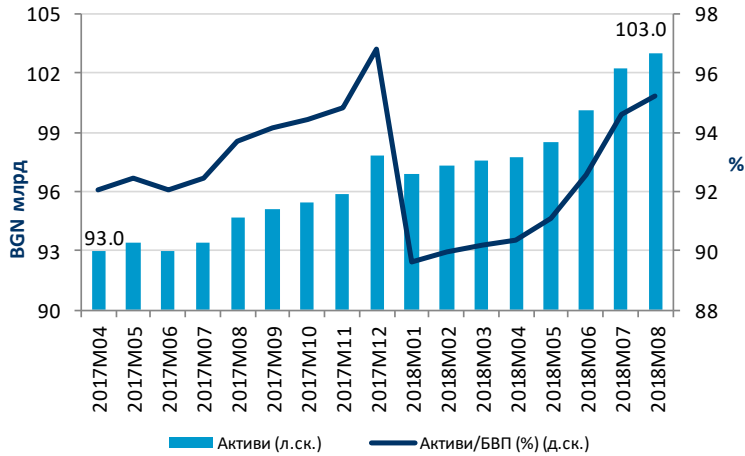

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

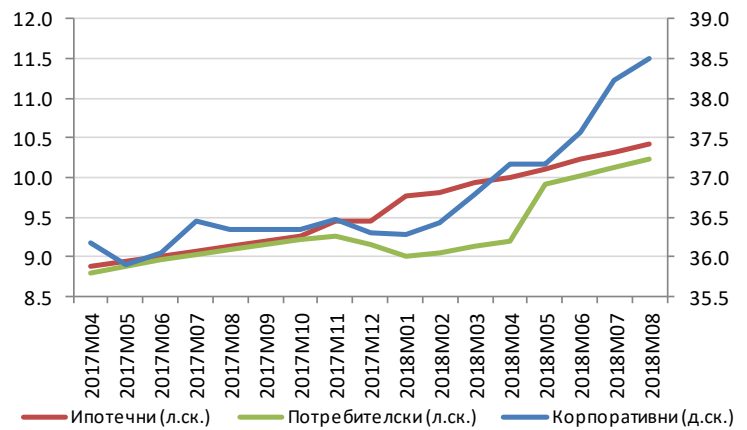

България: Банков сектор

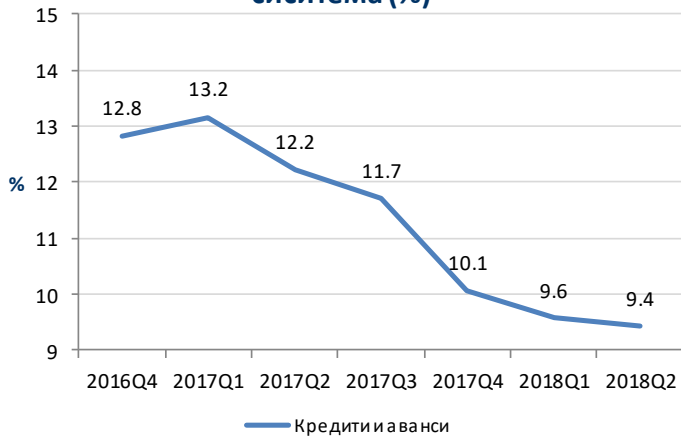
Активи

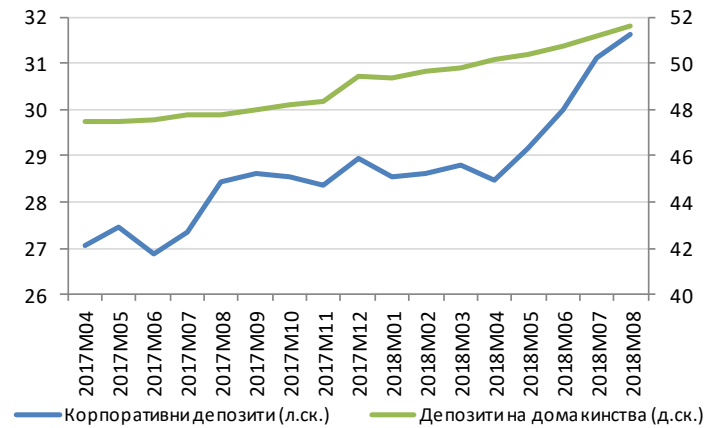
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

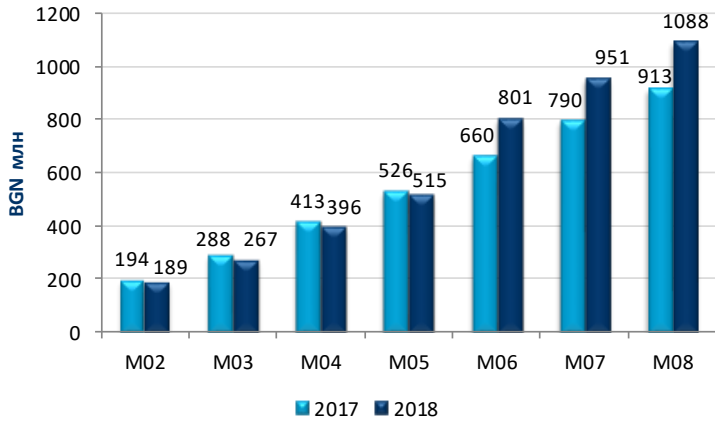

Депозити (BGN млрд)

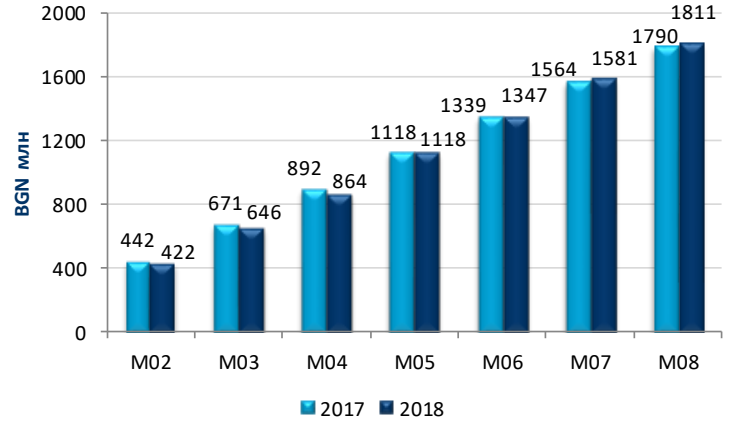

България: Банков сектор

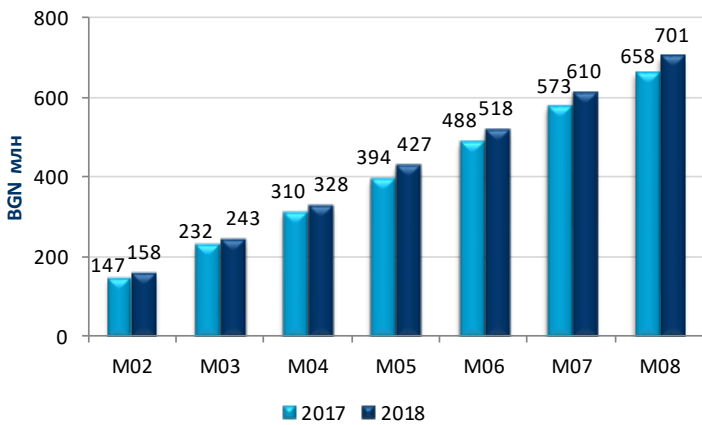
Нетна печалба

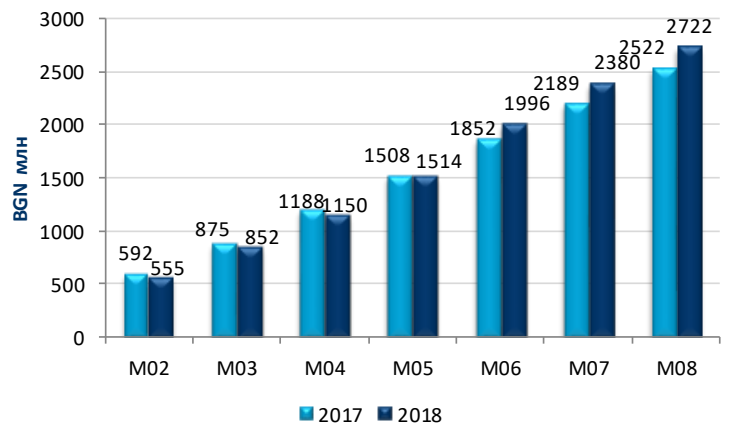
Нетен лихвен доход

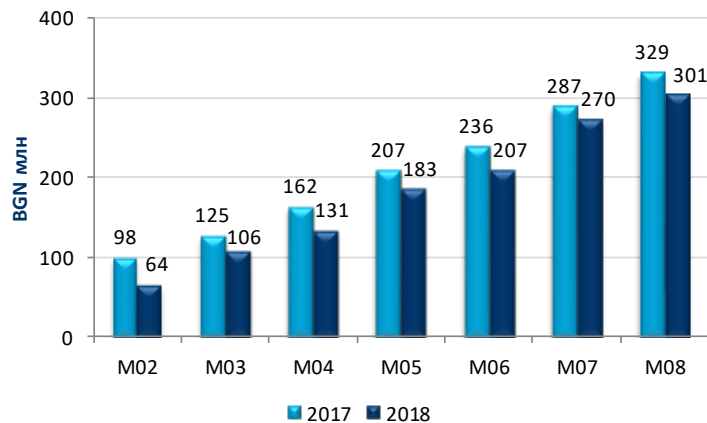
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

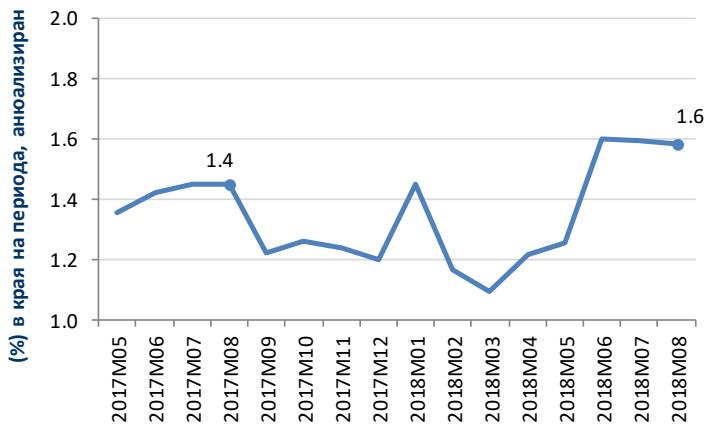

Обезценки

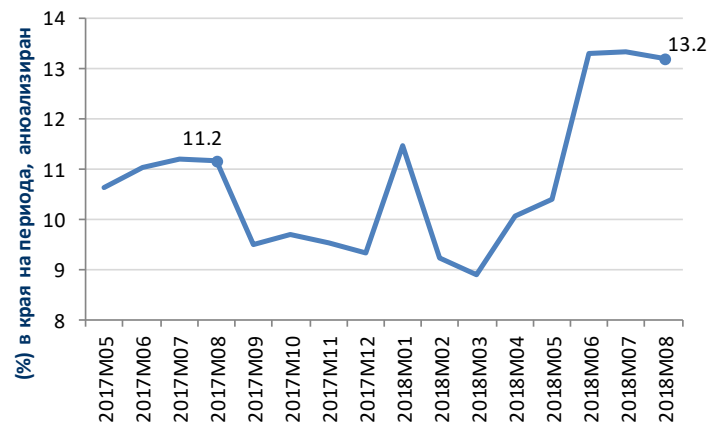

България: Банков сектор

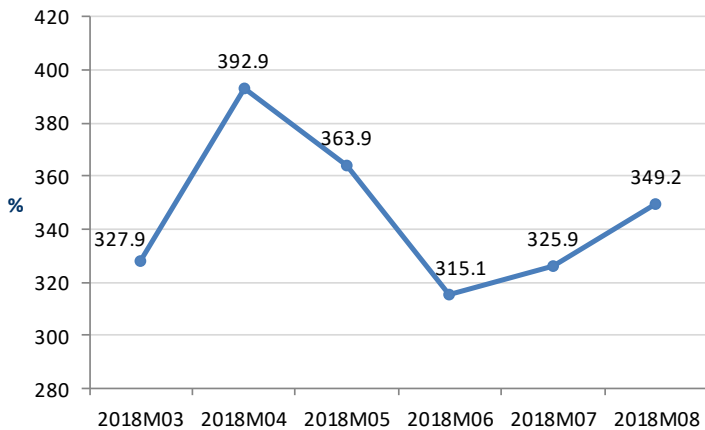
Възвръщаемост на активите (ROA)

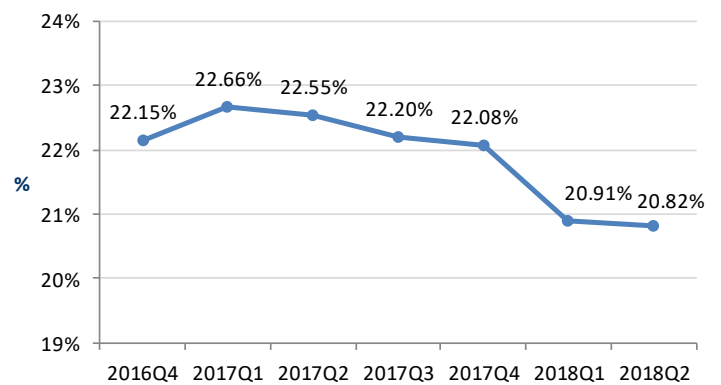
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидно покритие, %

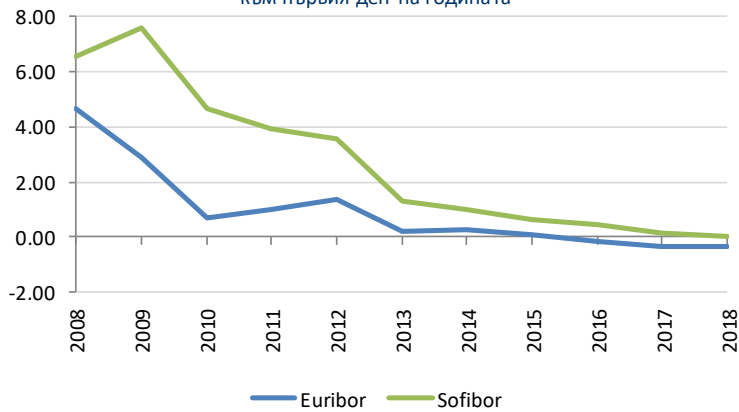
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

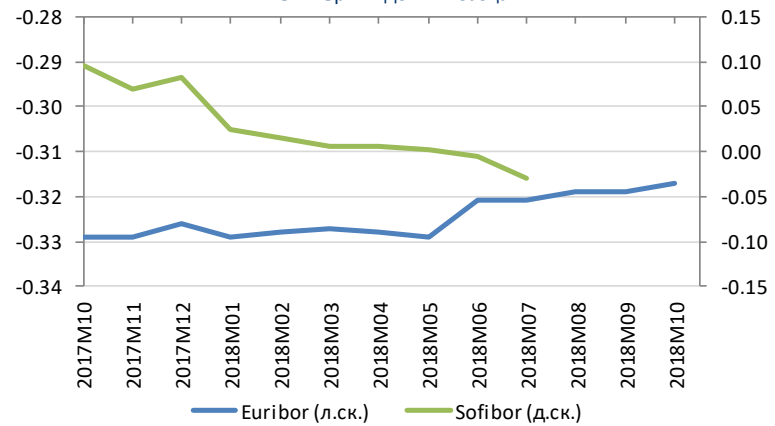
3-месечни индекси

към първия ден на годината

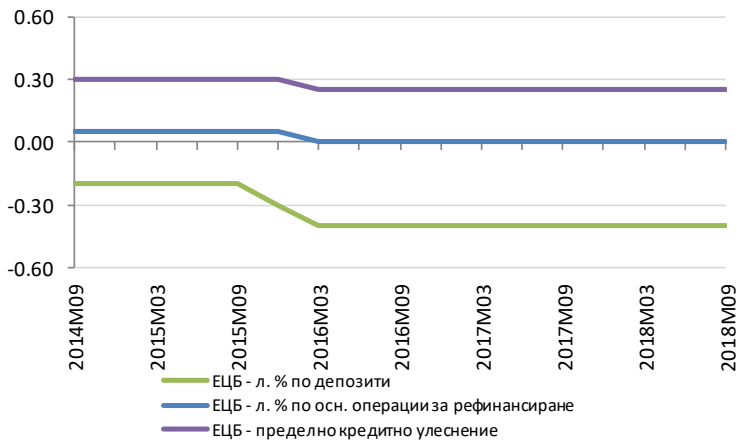

3-месечни индекси

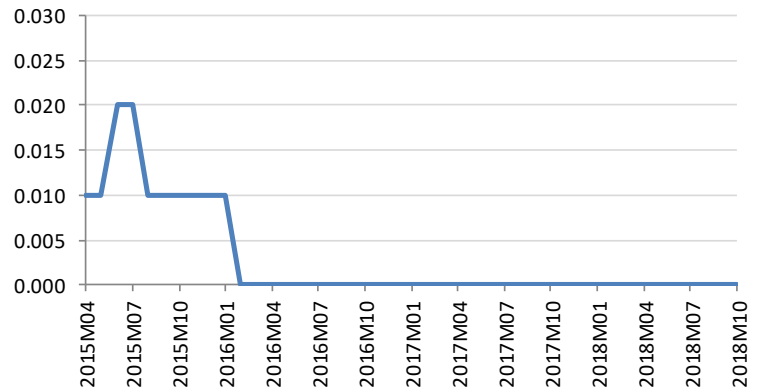
към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

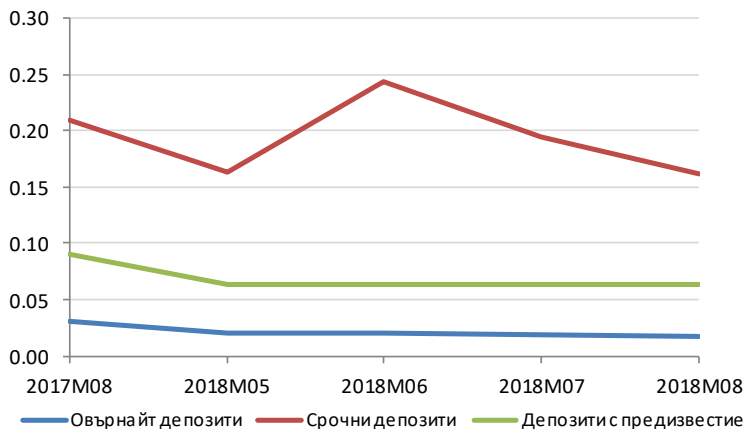

Основен лихвен процент на БНБ (%)

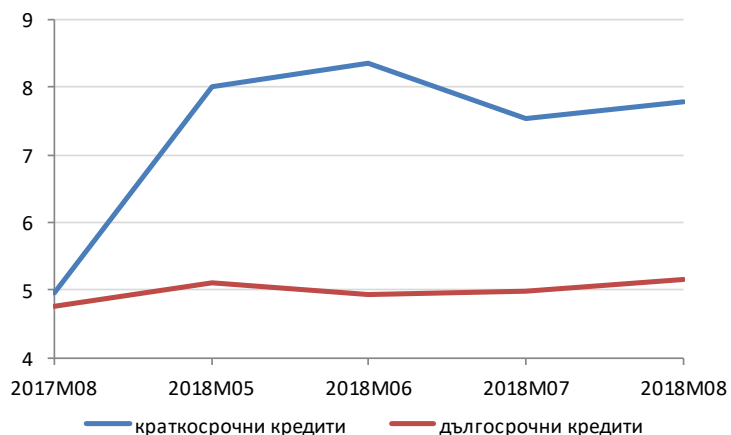

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

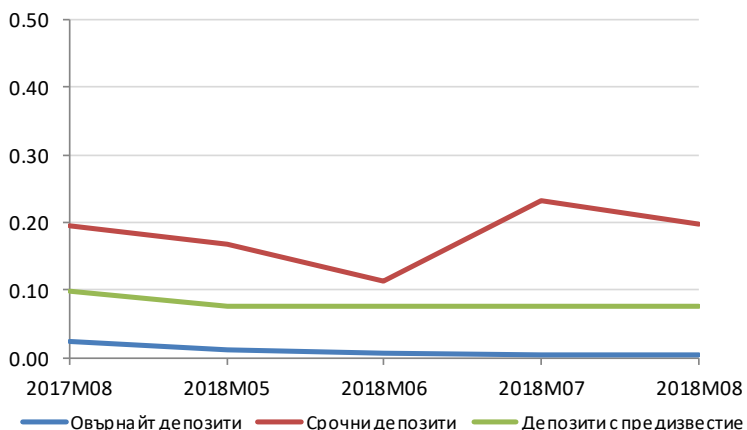
Лихвени проценти (%) в BGN

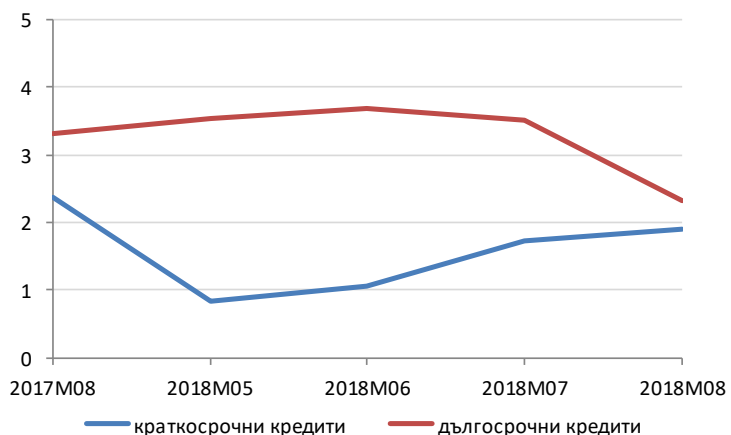
Лихвени проценти (%) в BGN

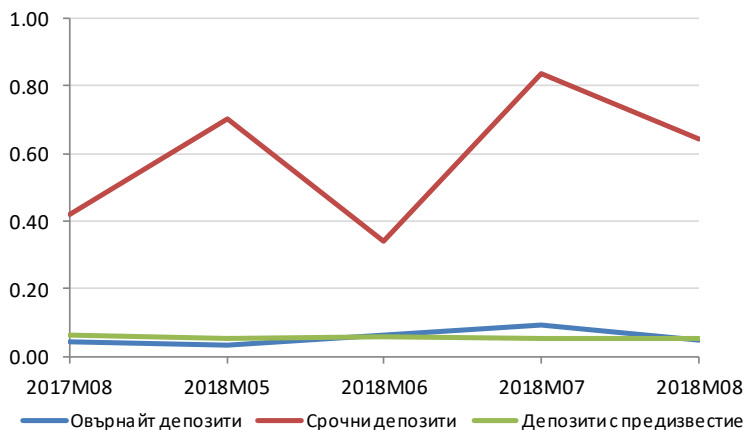
Лихвени проценти (%) в EUR

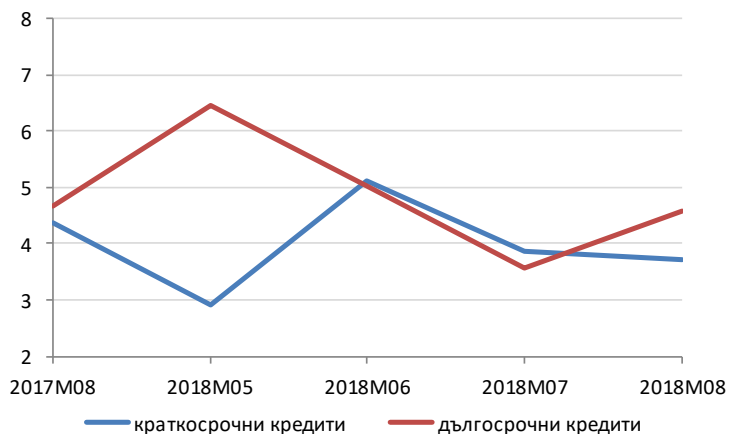
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

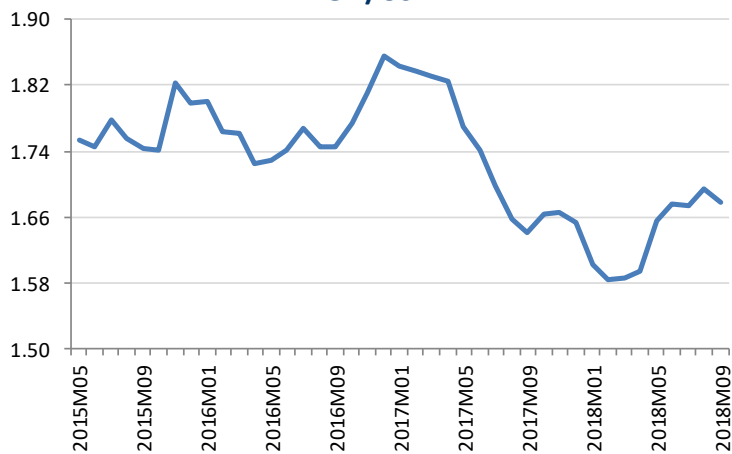

Лихвени проценти (%) в USD

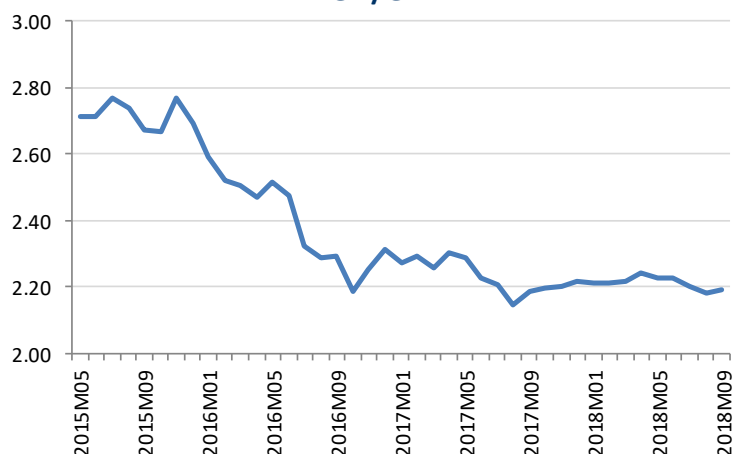

България: Валутни курсове

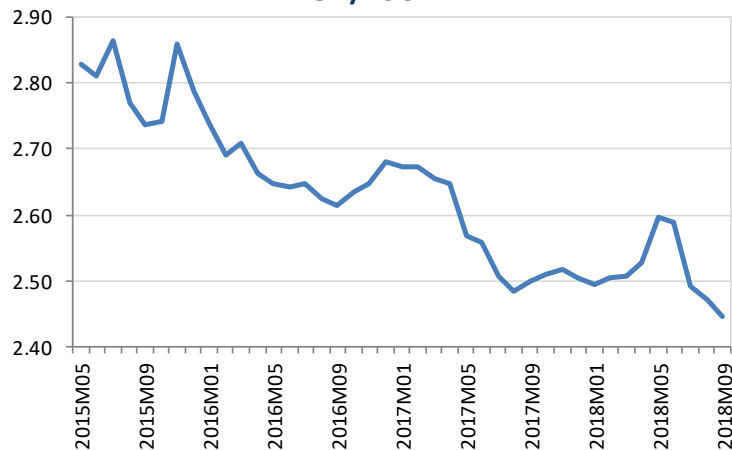
BGN/USD

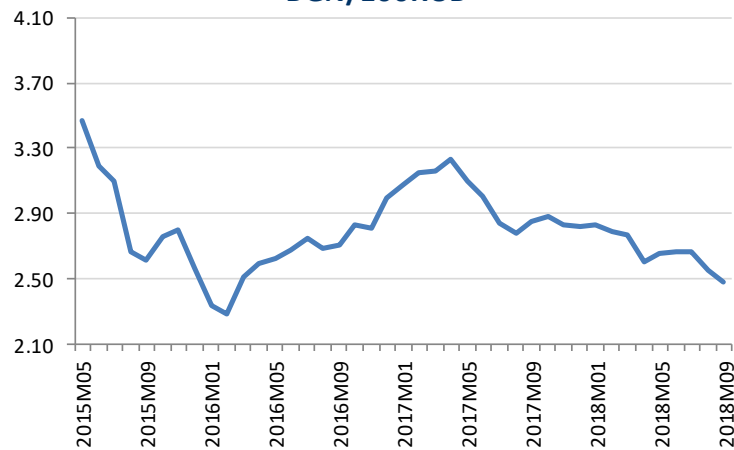
BGN/GBP

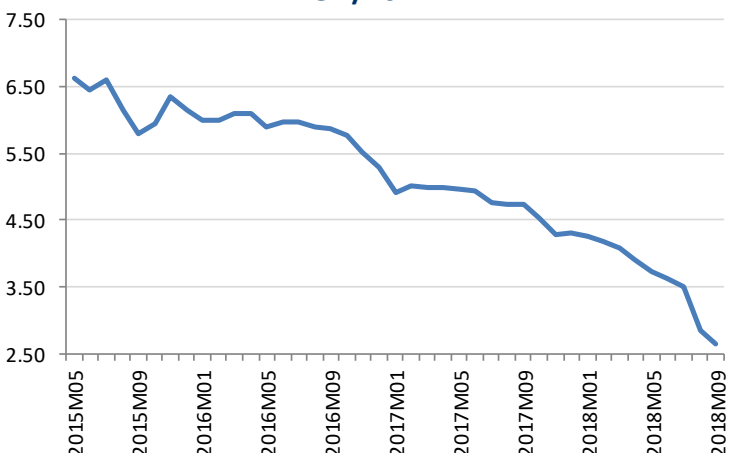
BGN/10CNY

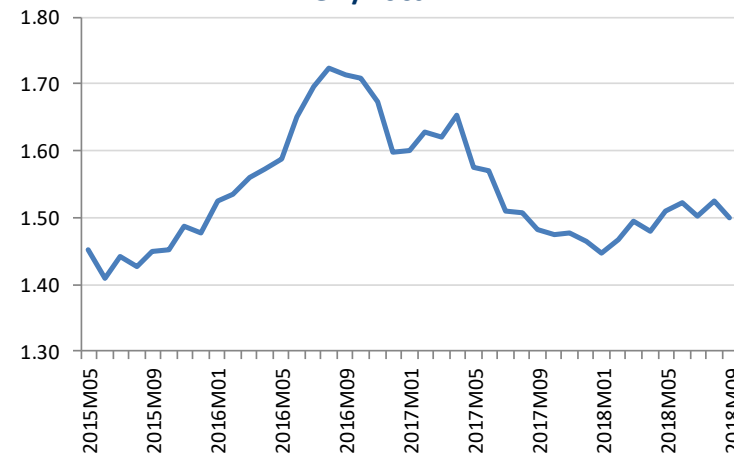
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсации на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспекти по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.